

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování sociálních služeb ve vybraném územně samosprávném celku

Financing of Social Services in the Selected Territorial Self-Government Unit

Student: Monika Kindlerová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Hana Doleželová

Ostrava 2010

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Monika Kindlerová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 00 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Financování sociálních služeb ve vybraném územně samosprávném celku**
Financing of Social Services in the Selected Territorial Self-Government Unit

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Systém financování sociálních služeb
  3. Financování sociálních služeb na území města Prostějov
  4. Srovnání financování vybraných organizací
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MATOUŠEK, O. *Sociální služby - legislativa, ekonomie, plánování, hodnocení*. 1. vydání. Praha: Portál, s. r. o., 2007. 184 s. ISBN 80-7367-310-X.
PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
PRŮŠA, L. *Ekonomie sociálních služeb*. 2. vydání. Praha: ASPI, a. s., 2007. 180 s. ISBN 978-80-7357-255-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Doleželová**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 07.05.2010

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Mistopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.
Využité materiály jsem uvedla v seznamu použité literatury.

V Ostravě 7. května 2010

.....

Monika Kindlerová

Obsah

1 ÚVOD	1
2 SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	3
2. 1 Význam sociálních služeb, jejich funkce a principy	3
2. 2 Typy a formy poskytování sociálních služeb	6
2. 3 Základní ekonomické charakteristiky a financování sociálních služeb	8
2. 4 Role veřejné správy při zabezpečování a poskytování sociálních služeb	12
3 FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ MĚSTA PROSTĚJOV	15
3.1 Poskytovatelé sociálních služeb ve městě Prostějov	16
3.2 Finanční zdroje sociálních služeb.....	17
3.3 Finanční zdroje dle druhů sociálních služeb	21
3.4 Celkové náklady na poskytování sociálních služeb	24
4 SROVNÁNÍ FINANCOVÁNÍ VYBRANÝCH ORGANIZACÍ	27
4.1 Sociální služby Prostějov, p. o.	27
4.2 Občanské sdružení na pomoc zdravotně postiženým LIPKA	31
4.3 Srovnání vybraných organizací	39
5 ZÁVĚR.....	42
Seznam použité literatury	
Seznam zkratk	
Seznam tabulek	
Seznam obrázků	
Seznam příloh	
Prohlášení o využití výsledku bakalářské práce	

1 ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je *financování sociálních služeb ve vybraném územně samosprávném celku*.

Financování sociálních služeb je dnes předmětem intenzivních debat. Stát, lépe řečeno politické strany, na něj kladou velký důraz. Na financování sociálních služeb se podílí stát, kraje, obce, ale i uživatelé. Stát, kraje a obce zřizují příspěvkové organizace, které poskytují sociální služby, a nebo sociální služby podporují formou nenárokových dotací. Uživatel se na financování sociálních služeb podílí nákupem těchto služeb, které platí z příspěvku na péči. Příspěvek na péči však není jedinou finanční výpomocí v oblasti sociálních služeb. Uživatelé sociálních služeb dostávají také příspěvky na individuální dopravu, na provoz motorového vozidla a mnoho dalších. Tyto příspěvky dostávají od státu. Stát tudíž přispívá na financování sociálních služeb z různých stran. Přímé investice do sociálních služeb jsou bezproblémové, ale poskytované příspěvky na péči mají menší návratnost do systému sociálních služeb, než bylo původně myšleno. Ne všichni příjemci tohoto příspěvku ho využívají na financování sociálních služeb. Tento problém by měl být částečně odstraněn novou legislativou.

Cílem je přiblížit systém financování sociálních služeb, analyzovat poskytování a financování sociálních služeb na území města Prostějov a porovnat financování dvou typů organizací sociálních služeb na vybraných organizacích.

Práce se bude zabývat financováním sociálních služeb na území města Prostějov. Bude rozebráno jaké sociální služby jsou ve městě poskytovány, jak se k daným organizacím dostávají finanční prostředky a kolik jich je. Sociální služby budou rozděleny do tří kategorií, a to na služby sociální prevence, sociální péče a odborné poradenství. Budou vybrány dvě organizace, u kterých se práce bude podrobněji zabývat jejich cíli, způsobem financování a jejich hospodařením. Město Prostějov bylo vybráno z důvodů dobré dostupnosti informací a také proto, že je nejbližším větším městem u bydliště autorky.

Hypotézou práce je stanoveno, že pro organizaci Sociální služby Prostějov, p. o. je snazší získat finanční prostředky než pro organizaci OS LIPKA.

Bakalářská práce je rozdělena do tří částí.

První část s názvem *Systém financování sociálních služeb* se pokusí přiblížit tento systém, rozčlenit sociální služby dle jejich významu, funkce a principů, vymezit pojmy jako

zřizovatel, poskytovatel a podobně. Dále se budu zabývat činností jednotlivých státních organizací a zkoumat, jak se podílejí na financování sociálních služeb.

Druhá část bude věnována financování sociálních služeb na území města Prostějov. Jejím cílem je přiblížit, jak se město Prostějov podílí na financování sociálních služeb, jaké organizace se na jeho území nachází a jaké služby poskytují. Budou zde rozebrány finanční zdroje sociálních služeb, kde bude rozebráno, kdo tyto zdroje poskytuje a jakou měrou. Dále zde budou vyčísleny celkové náklady na poskytování sociálních služeb.

Cílem třetí části je seznámit se s vybranými organizacemi a jejich financováním. Budou vybrány dvě organizace, a to Sociální služby Prostějov, p. o. a OS LIPKA. Sociální služby Prostějov, p. o. jsou příspěvkovou organizací Olomouckého kraje, která působí na území města Prostějova. Poskytuje své služby osobám starším 19 let a sociální služby lidem závislým na pomoci jiné osoby. Občanské sdružení na pomoc zdravotně postiženým LIPKA je dobrovolná, nezávislá, nestátní nezisková, humanitární organizace, sdružující členy na základě společného zájmu. Věnuje se dětem, mládeži i dospělým, kteří jsou postižení. Toto sdružení se dělí na MŠ, ZŠ a SŠ JISTOTA, o. p. s. a SENZA družstvo, chráněná dílna. JISTOTA o. p. s. zabezpečuje provoz speciální mateřské, pomocné, zvláštní základní školy a přípravného stupně pomocné školy pro děti s kombinovanými vadami. SENZA družstvo, chráněná dílna provozuje chráněnou dílnu pro pracovníky se změněnou pracovní schopností a těžkým zdravotním postižením.

Při zpracování bakalářské práce budou využity metody analýzy, syntézy, komparace. *Analýza* je myšlenkové rozložení zkoumaného textu. *Syntéza* je myšlenkové sjednocení jednotlivých částí v celek. *Komparace* je srovnání, porovnání, přirovnání.

Metoda *analýzy* je využita v druhé kapitole nazvané Systém financování sociálních služeb a ve třetí kapitole s názvem Financování sociálních služeb na území města Prostějov. Metoda *syntézy* je použita v druhé i třetí kapitole. Metody *komparace* je využito ve čtvrté kapitole s názvem Srovnání financování vybraných organizací.

Práce byla zpracována dle legislativy platné k 25. dubnu 2010.

2 SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Pojem sociální služby se v odborné literatuře používá ve dvou úrovních, a to ve formě sociální pomoci poskytované konáním státní, obecní nebo nestátní instituce ve prospěch jiné osoby, a jako sociální práce ve prospěch lidí v sociální nouzi.

Sociální služby jsou poskytovány lidem společensky znevýhodněným (např. osoby s mentálním, zdravotním a jiným tělesným postižením), jejich cílem je zlepšit kvalitu jejich života, v maximální možné míře je začlenit do společnosti, nebo společnost chránit před možnými riziky, jejichž jsou tito lidé nositeli. Sociální služby berou ohled jak na uživatele, tak na jeho rodinu a případně širší veřejnost.

Za historicky nejstarší vývojové formy sociálních služeb se považují útulky pro nemocné, staré a chudé občany, pro sirotky. V moderních státech se vyvinula důležitá dichotomie státních a nestátních služeb, která dává možnost na nestátní bázi pomáhat i lidem, jejichž způsob života je odmítán širokou veřejností. Tento typ pomoci není placen přímo všemi daňovými poplatníky, ale stát může smluvně tyto činnosti podporovat z daní nebo poskytnout obcím vlastní prostředky formou výnosů, u poplatků a daní k financování těchto služeb.

2. 1 Význam sociálních služeb, jejich funkce a principy

Význam sociálních služeb jako jedné z forem sociální pomoci spočívá také v tom, že by měly být poskytovány především při řešení sociálních situací, kde poskytnutí finančních prostředků neuspokojí potřebu klienta, nebo v těch situacích, kde klient finanční prostředky nepoužívá na ten účel, pro který jsou mu poskytnuty. Sociální služby jsou poměrně mladým nástrojem sociální pomoci, a proto lze v jejich správě nalézt určitá specifika. Jedná se především o tyto aspekty: sociální služby mohou být poskytovány také soukromoprávními subjekty, sociální služby se poskytují zpravidla za úhradu, soukromoprávním poskytovatelům sociálních služeb jsou zpravidla poskytovány účelové finanční prostředky ze strany státu či obce, s ohledem na tyto skutečnosti stát musí stanovit podmínky, za kterých je možné sociální služby poskytovat.

Funkce sociálních služeb vznikaly postupně a vyvíjely se v souladu s konkrétními historickými podmínkami v jednotlivých zemích. V čase i v prostoru neměly vždy stejnou váhu a stejnou míru jejich uplatnění. Mezi základní funkce patří:¹

---

¹ KREBS, V., 2005, str. 54 – 61.

Ochranná funkce – její podstatou je řešení vzniklých sociálních opatření, kdy dochází k určitému znevýhodnění jednotlivce nebo skupiny ve vztahu k ostatním jedincům nebo skupinám v ekonomické nebo sociální oblasti. Jedná se o zmírňování negativních důsledků vzniklých sociálních událostí. Je to funkce historicky nejstarší, primárně plyne z humanitních snah společnosti a sekundárně z potřeby ochrany člověka jako pracovní síly.

Rozdělovací a přerozdělovací (redistribuční) funkce – je jednou z nejvýznamnějších a zároveň i nejsložitějších funkcí. Její těžiště spočívá v modifikaci prvotního rozdělení důchodu, v přerozdělení toho, co bylo údajně nespravedlivě rozděleno trhem a jeho působením v ekonomice. Přerozdělovací funkce by měla napravovat výchozí nerovné ekonomické a sociální postavení lidí a to v míře, kterou společnost považuje za žádoucí a nezbytnou pokud jde o řešení rozdílů v životních podmínkách lidí. Hlavní pozornost je zaměřena na vývoj příjmů, mezd a ostatních důchodů. Cílové řešení problému nadměrné ekonomické a sociální nerovnosti by mělo být orientováno na vytváření takových podmínek, které by znamenaly rovné předpoklady v příležitostech člověka. Těžištěm přerozdělovací funkce je v moderních společnostech nesporně spočívá v modifikaci prvotního rozdělování, v přerozdělení toho, co již jednou bylo nedokonale či „nespravedlivě“ rozděleno trhem. Tato funkce se konkrétně uskutečňuje především prostřednictvím daní a transferů. Výsledkem procesu přerozdělování je konečné rozdělení důchodů, pro které je typické menší nerovnost než pro rozdělení prvotní.

Homogenizační funkce – je velmi těsně propojena s přerozdělovací funkcí a jde o funkci relativně novou, která má rovněž směřovat k určitému příjmovému vyrovnání, ke zmírňování sociálních rozdílů v životních podmínkách lidí a k odstraňování neodůvodněných rozdílů. Jde o dosažení vyššího stupně stejnorodosti v uspokojování základních životních potřeb i stejnorodosti jednotlivých zájmů a hodnot ve společnosti. Nejvíce se tato funkce projevuje v sociální pomoci nízkopříjmovým skupinám obyvatelstva, které získávají příjem do výše společensky uznávaného standardu.

Stimulační funkce – základem je podporovat, podněcovat, vyvolávat žádoucí sociální jednání jednotlivců a sociálních skupin jak v oblasti ekonomické, tak i mimo ni. Je zaměřena na ovlivňování žádoucího, chtěného, zamýšleného vývoje sociálních a ekonomických procesů, jevů a vztahů. Někdy se o ní hovoří také jako o funkci produktivity. Svým stimulačním zaměřením, vytvářením záchranných sociálních sítí, garantováním základních sociálních jistot, má i výrazný stabilizační efekt, neboť tlumí sociální neklid a zabraňuje

sociálním erupcím, jež jsou zátěží jak pro veškerou hospodářskou činnost, tak pro politickou stabilitu společnosti vůbec.

Preventivní funkce – snahou je předcházet negativním důsledkům vzniklých sociálních situací, vyvinula se postupně z původní omezené hygienické a bezpečnostní prevence v rozsáhlou sociální a společenskou prevenci. Cílem je dosáhnout toho, aby k nežádoucím sociálním situacím vůbec nedocházelo, to znamená směřovat k odstraňování jednotlivých příčin vzniku různých nepříznivých sociálních situací, které brání integraci člověka do společnosti. Zaměřuje se na rozsáhlou osvětovou činnost a rozvinutí poradenství všeho druhu.

Stát vytváří podmínky pro stabilitu a regulaci sociálního klimatu, tlumí sociální napětí a rozvíjí sociální činnosti stabilizující poměry ve společnosti tak, aby se sociální subjekty mohly plně rozvíjet, působit a realizovat vlastním silami své cíle. V transformačním procesu se tyto role promítají ve vytváření reformy, tedy při tvorbě mechanismů pro absorpci jejich důsledků tak, aby došlo k její akceptaci obyvatelstvem. Stát má k dispozici soustavu nástrojů právní, institucionální a finanční povahy, které umožňují realizovat předpokládané cíle. Při vytváření těchto instrumentů se opírá o určité základní principy, kterými jsou:²

- **Princip sociální spravedlnosti** – sociální spravedlnost je velmi široký pojem a při jeho řešení je třeba postupovat velmi obezřetně, z mnoha hledisek a kritérií podle konkrétních podmínek dané země. Dosud není obecně akceptovaná představa o tom, co je a není sociálně spravedlivé, ale měly by být uplatňovány zásady každému stejně, každému podle jeho potřeb a každému podle jeho zásluh.
- **Princip sociální solidarity** – je založen na lidském porozumění, pospolitosti, vzájemné soudržnosti a příslušné odpovědnosti. Člověk je totiž vždy odkázán svou existencí i činností na druhé a je závislý na soužití společenství jako celku. Sociální solidaritu můžeme posuzovat z různých hledisek. Podle toho, kdo ji organizuje rozlišujeme sociální solidaritu jednotlivců a rodin, místní nebo regionální, státní a mezinárodní.
- **Princip subsidiarity** – hlavní zásadou je, povinnost pomáhat nejdříve sám sobě při řešení vznikajících problémů, pokud není schopen své problémy sám řešit, potom by mu měla pomoci jeho nejbližší rodina. Pro rodinu platí stejná zásada a pouze pokud objektivně nemůže, pak se obrací na společenství vyššího řádu. Stát poskytuje

---

² KREBS, V., 2005, str. 27 – 37.

konkrétní pomoc, ale má také za úkol vytvářet i nezbytné podmínky pro to, aby tato zásada mohla být uskutečňována.

- **Princip participace** – základní myšlenkou je, že jednotlivci, jejichž život je ovlivňován určitými opatřeními a rozhodnutími, mají také právo a možnost se přípravy opatření zúčastnit. Lidé by měli mít možnost se podílet na přípravě a realizaci takových opatření, která bezprostředně ovlivňují jejich život. Realizace tohoto principu je postupným a dlouhodobým procesem, ve kterém dochází k přeměně člověka z objektu sociální politiky k člověku respektovanému a odpovědnému subjektu.

2. 2 Typy a formy poskytování sociálních služeb

Základní poradenství zahrnuje poskytování potřebných informací přispívajících k řešení nepříznivé sociální situace, odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin ve specializovaných poradnách.³

Služby sociální péče jsou služby, které napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení.⁴

Do služeb sociální péče řadí zákon: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče.

Služby sociální prevence jsou služby, jež napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společnostmi, pro sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.⁵

---

³ § 37, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 38, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ § 53, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Druhy služeb sociální prevence: ranná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, azylové domy, domy na půl cesty, kontaktní centra, krizová pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy, sociální rehabilitace.

Zřizovateli sociálních služeb jsou v ČR z v rezortním pojetí obce, kraje a Ministerstvo práce a sociálních věcí . Obce se samostatnou působností zřizují organizační složky bez právní subjektivity nebo příspěvkové organizace, které může zřizovat i kraj. Mezi zřizovatele patří také nestátní nezisková organizace. Zmíněné organizace jsou de facto odpovědné za poskytované sociální služby. Nemají právní nárok na dotace, ale mohou je dostávat ze státního rozpočtu.

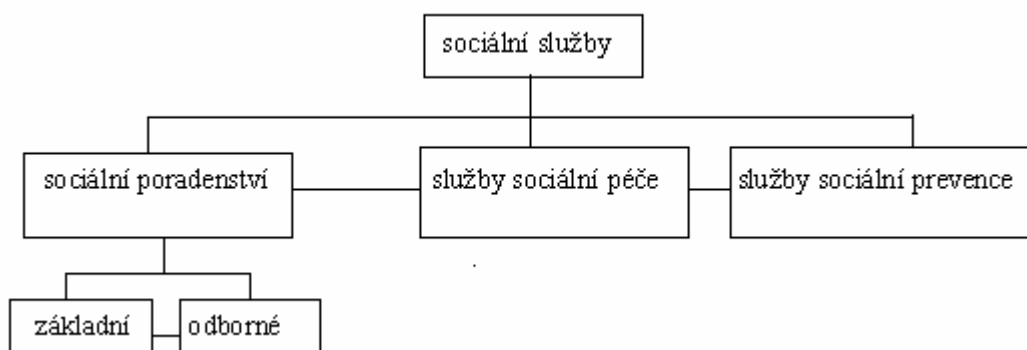
Poskytovateli sociálních služeb jsou při splnění podmínek stanovených zákonem územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby, další právnické osoby, fyzické osoby a ministerstvo a jím zřízené organizační složky státu.⁶ Dnes mají poskytovatelé sociálních služeb následující právnické formy: občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby a nadace. Ty však mohou činnost poskytovatelů pouze financovat, ale nemohou samy poskytovat sociální služby.

Kombinací těchto typů vzniká síť zařízení, umožňující poskytovat sociální služby občanům podle jejich potřeb, osobního úsilí a jejich finančních možností při garanci nezbytného minima pro ty, kdo se o sebe nemohou nebo nedokáží postarat. Dělení sociálních služeb znázorňuje obrázek č. 2.1.

---

⁶ § 6, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Obr. č. 2.1 Dělení sociálních služeb.

Zdroj: Matoušek, V., 2007, str. 45 vlastní zpracování

Sociální služby jsou poskytovány ve **třech základních formách** a to jako služby pobytové, ambulantní a terénní.

Pobytové služby jsou ty, které jsou spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb.

Ambulantními službami se rozumí služby, za kterými musí osoba docházet, je doprovázena nebo doprovázena do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování.

Terénní služby jsou poskytovány osobě v jejím přirozeném sociálním prostředí.

2. 3 Základní ekonomické charakteristiky a financování sociálních služeb

Pomocí charakteristiky úkolů jednotlivých subjektů při poskytování sociálních služeb je možno vymezit následující typy poskytování sociálních služeb: podnikání se ziskem, podnikání bez zisku (úhrada nákladů), provozování z vlastních zdrojů (nadace – nemohou samy poskytovat sociální služby, mohou je pouze financovat), provozování ze státních zdrojů (granty), provozování za stát či obec (smluvní), provozování státem či obcí (služební).

Obce mají několik možností jak financovat sociální služby na svém území. Mohou zřizovat příspěvkové organizace nebo organizační složky bez právní subjektivity, které jsou provázány s rozpočtem obce. Dále mohou poskytovat pouze nenárokové dotace organizacím, které působí na jejím území.

Vícezdrojovým financováním rozumíme: dotace od státu (příspěvek na lůžko v domovech důchodců a v ústavech sociální péče a dotace na činnost pro nestátní neziskové organizace), dotace od krajů, nebo krajských úřadu, vlastní zdroje jednotlivých obcí, finanční prostředky ze zdrojů Evropské unie, příspěvky od nadací a nadačních fondů, další zdroje, které se na financování sociálních služeb mohou podílet jsou dary, sponzoring, příspěvky od klientů.

Dotace jsou finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu, které by měly být nejdůležitějším zdrojem příjmů pro poskytovatele sociálních služeb. Tyto dotace se poskytují na zajištění poskytování sociálních služeb poskytovatelům sociálních služeb, kteří jsou zapsáni v registru. Dotace se poskytují prostřednictvím rozpočtu kraje. O dotace se musí žádat, tuto žádost předkládá Ministerstvo práce a sociálních věcí krajský úřad. Zákon nespecifikuje, jak vysoká má dotace být. Dotace se poskytuje k financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním sociálních služeb v souladu se zpracovaným střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb. Tato koncepce vede k dlouho očekávané zrovnoprávnění poskytovatelů sociálních služeb, protože o dotaci musí žádat každý poskytovatel sociálních služeb.

Úhrada nákladů se dělí do tří skupin, a to sociální služby jsou poskytovány bez úhrady nákladů nebo za částečnou nebo plnou úhradu nákladů. Výše úhrady nákladů vychází ze smlouvy, kterou klient uzavře s poskytovatelem. Bez úhrady nákladů jsou poskytovány: sociální poradenství, raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, krizová pomoc, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodinu s dětmi i pro seniory a osoby se zdravotním postižením, terénní programy, sociální rehabilitace, sociální služby v kontaktních centech a nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, služby sociálně terapeutických dílen.

Vícezdrojové financování je jedním ze základních principů poskytování sociálních služeb. V rámci provedeného šetření byla věnována pozornost také tomu, jakým způsobem se jednotlivé finanční zdroje podílejí na krytí nákladů sociálních služeb ve spádových regionech jednotlivých obcí, které v přenesené působnosti vykonávají státní správu v sociální oblasti. Služby poskytované za úhradu se dělí na:⁷

- **Pobytové služby** jsou poskytovány v týdenních stacionářích, v domovech pro osoby se zdravotním postižením, pro seniory, v domovech se zvláštním režimem, v chráněném bydlení, ve zdravotnických zařízeních ústavní péče, v centrech sociálně rehabilitačních služeb. V těchto zařízeních se hradí za ubytování, stravu a péči poskytovanou ve sjednaném rozsahu. Maximální výše úhrady za ubytování a stravu stanovuje vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Po úhradě za ubytování a stravu musí osobě zůstat alespoň 15 % jejího příjmu. Úhrada za péči se stanoví při poskytování pobytových služeb,

---

⁷ MATOUŠEK, V., 2007, str. 49.

s výjimkou týdenních stacionářů, ve výši přiznaného příspěvku na péči, pobytových služeb v týdenních stacionářích maximálně ve výši 75 % přiznaného příspěvku.

- **Asistenční služby** zahrnují osobní asistenci, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, služby v centrech denních služeb a denních stacionářů. Zde uživatelé hradí za základní činnosti v rozsahu stanoveném smlouvou s tím, že maximální výše úhrady je stanovena vyhláškou č. 505/2006 Sb. Obecně lze říci, že maximální výše úhrady za tyto služby činí 85 Kč za hodinu u vyjmenovaných úkonů těchto služeb, 140 Kč za zabezpečení celodenní stravy, z toho 70 Kč za oběd, 160 Kč za poskytování ubytování v případě zabezpečení pobytových služeb.
- **Azylové služby** jsou tvořeny azylovými domy, domy na půl cesty, terapeutické komunity. Hradí se za ubytování, stravu a za poskytování sociálních služeb v sociálně terapeutických dílnách, rovněž v rozsahu stanoveném smlouvou.

Příspěvek na péči je novou sociální dávkou, která je koncipována zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci. Závislost na pomoci jiné fyzické osoby je stanovena ve čtyřech bodech a to:⁸

- **Lehká závislost** je přiznána těm osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu budou potřebovat každodenní pomoc nebo dohled při více než dvanácti úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.
- **Středně těžká závislost** je přiznána těm osobám, jež z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu budou potřebovat každodenní pomoc nebo dohled při více než osmnácti úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.
- **Těžká závislost** je přiznána těm osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu budou potřebovat každodenní pomoc nebo dohled při více než čtyřiašedesáti úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.
- **Úplná závislost** je přiznána těm osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu budou potřebovat každodenní pomoc nebo dohled při více než třiceti úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

Úřad práce rozhoduje o konkrétním stupni závislosti na základě zdravotního stavu žadatele o příspěvek podle nálezu jeho ošetřujícího lékaře, na základě výsledku sociálního šetření v jeho přirozeném sociálním prostředí, popřípadě výsledků funkčních vyšetření, a na základě

---

⁸ MATOUŠEK, O., 2007, str. 74.

výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. K jednotlivým stupňům závislosti jsou zákonem stanoveny přesné částky, jak ukazuje tabulka č. 2.1.

Tab. č. 2.1: Výše příspěvku na péči.

Stupeň závislosti	Výše příspěvku na péči (Kč/měsíc)	
	pro osoby mladší 18 let	pro osoby starší 18 let
I. – lehká závislost	3 000	2 000
II. – středně těžká závislost	5 000	4 000
III. – těžká závislost	9 000	8 000
IV. – plná závislost	12 000	12 000

Zdroj: § 11, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, vlastní zpracování.

Tento příspěvek je vyplácen obecním úřadem s rozšířenou působností, a to buď v hotovosti, nebo na účet peněžního ústavu, který určí příjemce příspěvku.

Povinnosti žadatele o příspěvek jsou: písemně požádat prostřednictvím tiskopisu Ministerstva práce a sociálních věcí, podrobit se sociálnímu šetření, v jehož rámci sociální pracovník obecního úřadu s rozšířenou působností zjistí v jeho přirozeném prostředí rozsah potřebné pomoci ze strany jiné fyzické osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění vlastní soběstačnosti. Dále je žadatel povinen podrobit se vyšetření zdravotního stavu prostřednictvím lékařské posudkové služby Okresní správy sociálního zabezpečení, kterou mu určí příslušný úřad práce. Žadatel musí osvědčit všechny skutečnosti, které jsou rozhodující pro nárok na příspěvek, jeho výši nebo výplatu, a dát písemný souhlas k ověření těchto skutečností.⁹

Povinnosti příjemce příspěvku na péči je do osmi dnů písemně ohlásit příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností všechny změny ve skutečnostech, které mají vliv na nárok na příspěvek na péči, jeho výši nebo výplatu, na výzvu příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností tyto skutečnosti osvědčit, využívat příspěvek na péči k zajištění potřebné pomoci. Pokud příjemce příspěvku na péči některou z těchto povinností nesplní, může mu obecní úřad obce s rozšířenou působností po předchozím písemném upozornění výplatu příspěvku zastavit nebo odejmout.¹⁰

Míra závislosti je určena počtem úkonů, které osoba není schopna samostatně zvládnout. Při posuzování péče o vlastní osobu se hodnotí schopnost zvládnout úkony, kterými jsou

⁹ MATOUŠEK, O., 2007, str. 75.

¹⁰ MATOUŠEK, O., 2007, str. 75.

příprava stravy, podávání a porcování stravy, přijímání stravy a dodržování pitného režimu, mytí těla, koupání nebo sprchování, péče o ústa, vlasy, nehty, holení, výkon fyziologické potřeby vč. hygieny, vstávání z lůžka, uléhání, změna poloh, sezení, schopnost vydržet v poloze vsedě, stání, schopnost vydržet stát, přemisťování předmětů denní potřeby, chůze po rovině, chůze po rovině, chůze po schodech nahoru a dolů, výběr oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení, oblékání, svlékání, obouvání, zouvání, orientace v přirozeném prostředí, provedení si jednoduchého ošetření, dodržování léčebného režimu.

Hodnotí se schopnost péče o vlastní osobu a soběstačnost, při které se hodnotí schopnost zvládnout úkony jako komunikace slovní, písemná, neverbální, orientace vůči jiným fyzickým osobám, v čase a mimo přirozené prostředí, nakládání s penězi nebo jinými cennostmi, obstarávání osobních záležitostí, uspořádání času, plánování života, zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku, obstarávání potravin a běžných předmětů (nakupování), vaření, ohřívání jednoduchého jídla, mytí nádobí, běžný úklid v domácnosti, péče o prádlo, přepírání drobného prádla, péče o lůžko, obsluha běžných domácích spotřebičů, manipulace s kohouty a vypínači, manipulace se zámky, otevírání, zavírání oken a dveří, udržování pořádku v domácnosti, nakládání s odpady, další jednoduché úkony spojené s chodem a udržováním domácnosti.

Výše příspěvku je stanovena zákonem. Určuje se podle stupně závislosti a podle věku. Osoba mladší 18 let má nárok na příspěvek zvýšený o 1000 Kč v prvních třech stupních závislosti oproti osobám starším. Výše příspěvku při úplné závislosti je stanovena na 12 000 Kč.

Při rozboru financování sociálních služeb je také nutno upozornit na skutečnost, že dlouhodobým problémem celého sektoru sociálních služeb je oblast statistického sledování a vykazování. V celé řadě studií a výzkumných zprávách bylo zjištěno, že informační systém není úplný a získané statistické informace nejsou věrohodné. Z vybraných statistických údajů bylo zjištěno, že některá data jsou modifikována a upravena tak, aby se lépe znázorňovala praktická realita v terénu. První komplexní, úplné a nezkreslené informace o všech poskytovaných sociálních službách byli k dispozici teprve po té, co se všichni poskytovatelé sociálních služeb registrovali v roce 2007.

2. 4 Role veřejné správy při zabezpečování a poskytování sociálních služeb

Stát by měl zajišťovat ty sociální aktivity, které mohou být stejným nebo i kvalitnějším způsobem, pohotověji, účinněji zabezpečovány nestátními subjekty. Stát realizuje sociálně politická opatření, ale měl by být pouze jedním a nikoli vždy nejvýznamnějším subjektem.

Důkazem toho je utváření zdrojů pro financování sociálně politických opatření státu. Finanční zdroje limituje reálný rozpor mezi tím, jaké sociální služby a zabezpečení občané od státu očekávají nebo požadují a tím, v jaké míře jsou ochotni a schopni daněmi a sociálními platbami sociální aktivity státu podporovat. I z důvodu ekonomické prosperity existují určité meze veřejných sociálních výdajů. Stát snižuje svou aktivitu v sociální oblasti.

Ministerstvo práce a sociálních věcí řídí a kontroluje výkon státní správy v oblasti sociálních služeb, spolupracuje s Ministerstvem vnitra při optimalizaci dostupnosti místních veřejných služeb.

Ministerstvo práce a sociálních věcí je správcem informačního systému o příspěvku, v němž jsou vedeny údaje o příjemcích příspěvku a výši příspěvku. Ministerstvo zajišťuje pro provádění zákona na vlastní náklady počítačový program (software), potřebný pro rozhodování o příspěvku, jeho výplatu a kontrolu, včetně jeho aktualizací, a poskytuje bezplatně tento program obecním úřadům obcí s rozšířenou působností.¹¹

Ministerstvo práce a sociálních věcí je správcem elektronické podoby registru. Ministerstvo zajišťuje na vlastní náklady počítačový program (software) zpracování údajů potřebný pro vedení registru a poskytuje bezplatně tento program, včetně jeho aktualizací, krajským úřadům. Krajské úřady jsou povinny používat při vedení registru program, kterým je ministerstvo vybaví.¹²

Krajský úřad vede registr poskytovatelů sociálních služeb (dále jen "registr"), do kterého zapisuje poskytovatele sociálních služeb, kterým bylo vydáno rozhodnutí o registraci, a právnické a fyzické osoby uvedené v § 84. Místní příslušnost krajského úřadu se řídí podle § 78 odst. 2, není-li dále stanoveno jinak. Registr je veden v listinné a elektronické podobě. Krajský úřad je správcem listinné podoby registru a zpracovatelem elektronické podoby registru. Při zpracování údajů se postupuje podle zvláštního právního předpisu. Krajský úřad zapisuje do registru údaje podle věty první a jejich změny bez zbytečného odkladu. Registr v elektronické podobě dále obsahuje údaje, podle kterých se sleduje kapacita, způsob zabezpečení a nákladovost jednotlivých sociálních služeb. Poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru, je povinen tyto údaje sdělovat krajskému úřadu uvedenému v odstavci 1 na tiskopisu předepsaném ministerstvem, a to ve lhůtě do 30. června za předchozí kalendářní rok. Příslušný krajský úřad kontroluje správnost a úplnost těchto údajů.¹³

---

¹¹ § 30, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

¹² § 86, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ § 85, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský úřad zajišťuje ve spolupráci s ostatními poskytovateli sociálních služeb a obecním úřadem obce s rozšířenou působností, příslušnou podle místa hlášeného pobytu osob, poskytnutí sociálních služeb v případě, kdy poskytovatel sociálních služeb ukončil poskytování sociálních služeb z důvodu zrušení jeho registrace, pozbytí její platnosti, popřípadě z jiného důvodu, a osoby, kterým tento poskytovatel dosud poskytoval sociální služby, se nacházejí v bezprostředním ohrožení jejich práv a zájmů a nejsou schopny samy si zajistit pokračující poskytování sociálních služeb, koordinuje poskytování sociálních služeb osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby; přitom spolupracuje s obecními úřady obcí s rozšířenou působností.¹⁴

Obec je základní občanskou komunitou, která je občanu po rodině nejbližší a která svými sociálními aktivitami může chránit jeho sociální zájmy. Rizikové sociální jevy jsou, a i budou, místně velmi výrazně diferencovány, obec a region je místem jejich řešení. Nezvládnutí takovýchto jevů v obci, může být zdrojem širší společenské destabilizace. Řešení mnoha sociálních problémů spočívá pouze na obcích. Stát a jeho orgány může být pouze nápomocen při řešení těchto problémů, skutečné řešení však zabezpečit nemohou. Obec v zájmu občana vytváří se státem kontakty, postupně tak vznikají nové vztahy mezi občanem a obcí, občanem a státem, ale také relativně nový vztah mezi obcí, hledající pomoc pro svého občana, a státem.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností zajišťuje osobě, které není poskytována sociální služba, a je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytnutí sociální služby nebo jiné formy pomoci, a to v nezbytném rozsahu; místní příslušnost se řídí místem trvalého nebo hlášeného pobytu osoby, koordinuje poskytování sociálních služeb a poskytuje odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností; přitom spolupracuje se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky.¹⁵

---

¹⁴ § 93, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ § 92, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

3 FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ MĚSTA PROSTĚJOV

Třetí kapitola je zaměřena na poskytovatele sociálních služeb ve městě Prostějov, zde bude popsán počet subjektů, jejich působnost, dále také na jakou formu sociálních služeb jsou organizace zaměřeny a kolik uživatelů jejich služby využívá. V druhé podkapitole budou řešeny finanční zdroje sociálních služeb. Kdo tyto finanční zdroje poskytuje, nebo jakým způsobem je organizace získávají. Finanční zdroje budou rozděleny na neinvestiční dotace ze státního rozpočtu, veřejnou finanční podporu města Prostějova, strukturální fondy EU. Třetí podkapitola je věnována finančním zdrojům dle druhů sociálních služeb a cílových skupin uživatelů, kde bude popsána struktura těchto finančních zdrojů v letech 2008 až 2010 a uživatelé budou rozděleni do pěti cílových skupin. Čtvrtá podkapitola bude zaměřena na celkové náklady na poskytování sociálních služeb a ukáže, které oblast sociálních služeb je finančně nejnáročnější.

Město Prostějov je součástí Olomouckého kraje. Leží v severní části Hornomoravského úvalu, na úpatí Prostějovské pahorkatiny, ve východní části České republiky. Město Prostějov je pověřená obec III. stupně pro správní obvod vymezený územím celkem 75 obcí. Podle údajů ČSÚ žilo k 1. 1. 2009 v Prostějově **45 378 obyvatel**, z toho 21 457 mužů a 23 921 žen. V posledních letech prošel Prostějov, stejně jako celá Česká republika významnými změnami reprodukčního chování, což se výrazně projevilo poklesem počtu narozených dětí. V důsledku změn došlo i ke změně sociálního klimatu a nově nastolený tržní systém postupně oslaboval podporu rodin. V roce 2009 se narodilo 518 dětí, zemřelo 530 osob, přirozený přírůstek je tedy – 12. Dle posledního sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v roce 2001 mělo obyvatelstvo města podle věkových skupin složení, které je znázorněno v tabulce č. 3.1. Průměrný věk obyvatel k 1. 1. 2009 byl 41,4 let.

Tab. č. 3.1 Průměrný věk obyvatel v Prostějově v roce 2001.

Věk	Počet obyvatel
0 - 14	7 496
15 – 59	31 837
60 +	9 372

Zdroj: Vlastní zpracování, Sociodemografická analýza města Prostějov 2009, ČSÚ

3.1 Poskytovatelé sociálních služeb ve městě Prostějov

Celkem 21 subjektů poskytuje ve městě Prostějově celkem 40 sociálních služeb. Z celkového počtu 21 poskytovatelů sociálních služeb ve městě Prostějově je 6 pracovišť organizací s celostátní působností se sídlem v Praze, 7 pracovišť organizací s celokrajskou působností, z toho 4 se sídlem v Olomouckém kraji, 2 poskytovatelé se sídlem v Jihomoravském kraji a jeden se sídlem v Moravskoslezském kraji s působností v oblasti celé Moravy. Přehled organizací poskytujících sociální služby v Prostějově se nachází v příloze č. 1.

Město Prostějov však nezřizuje žádné příspěvkové organizace poskytující sociální služby, pouze finančně podporuje organizace na svém území.

Město Prostějov nabízí obyvatelům celkem 40 poskytovaných sociálních služeb, registrovaných v souladu se zákonem 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění Krajským úřadem Olomouckého kraje. Těchto služeb aktuálně (k 1.11.2009) využívalo celkem 5.229 uživatelů. Tabulka č. 3.2 tyto uživatele dělí dle druhu využívaných služeb.

Tab. č. 3.2 Počet uživatelů využívajících sociální služby.

Počet uživatelů	Druh služba	Počet služeb
2 536	odborné sociální poradenství	9
1 386	sociální péče	13
723	sociální prevence	8

Zdroj: Vlastní zpracování. Finanční analýza sociálních služeb ve městě Prostějově.

Odborné sociální poradenství poskytují ve městě Prostějov dvě služby odborného sociálního poradenství pro osoby se zrakovým postižením, dvě služby odborného sociálního poradenství pro osoby se zdravotním postižením, seniory a rodinné příslušníky, službu odborného sociálního poradenství pro etnické menšiny, uprchlíky a běžence, službu odborného sociálního poradenství pro cizince (imigranty a azylanty), službu odborného sociálního poradenství bez bližšího určení a poradna pro rodiny.

Služby sociální péče poskytují v Prostějově dvě služby osobní asistence, dvě pečovatelské služby, průvodcovská a předčitatelská služba, tři služby denního stacionáře, týdenní stacionář, dvě služby domov pro seniory, služba domov se zvláštním režimem a sociální služba ve zdravotnickém zařízení.

Služby sociální prevence, zde mohou zájemci v Prostějově vybírat z rané péče, telefonické krizové pomoci, tlumočnické služby, azylového domu, kontaktního centra, nízkoprahového

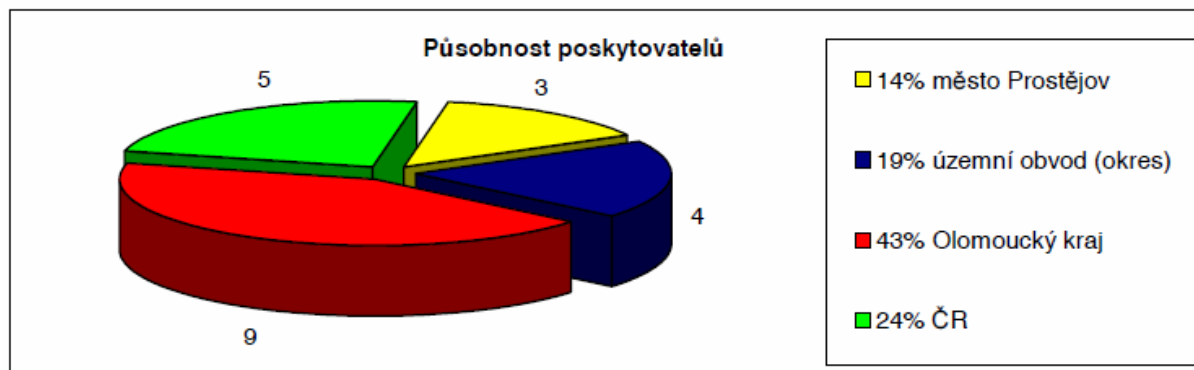
denního centra, nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, noclehárny, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, pěti sociálně aktivizačních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením, tří terénních programů a služby sociální rehabilitace pro osoby se zrakovým postižením.

Nabízené sociální služby využilo v období prvního pololetí roku 2009 celkem 7 299 osob. Za stejné období, to je první pololetí roku 2009, bylo poskytnuto lidem v nepříznivé sociální situaci celkem 20 032 intervencí (odborná pomoc v rozsahu 30 minut).

Působnost poskytovatelů sociálních služeb

Z celkového počtu 3 poskytovatelé (tj. 14%) poskytují sociální služby uživatelům pouze z města Prostějova, 4 poskytovatelé (tj. 19%) poskytují své služby také zájemcům z územního obvodu bývalého okresu, 9 poskytovatelů (tj. 43%) poskytuje sociální služby zájemcům z celého Olomouckého kraje a 5 poskytovatelů (tj. 24%) poskytuje sociální služby zájemcům z celé ČR. Tyto údaje jsou graficky znázorněné v obrázku 3.1.

Obr. 3.1 Působnost poskytovatelů.

Zdroj: Analýza poskytovatelů sociálních služeb ve městě Prostějově.

3.2 Finanční zdroje sociálních služeb

Komplex sociálních služeb je zabezpečován formou tzv. vícezdrojového financování. 21 poskytovatelů sociálních služeb čerpá základní zdroje příjmů, které slouží k pokrytí neinvestičních výdajů na poskytování služby.

Neinvestiční dotace ze státního rozpočtu poskytovaná prostřednictvím **Ministerstva práce a sociálních věcí ČR** (dále jen MPSV) na poskytování sociální služby včetně dotací z jiných rezortů státní správy. Z hlediska analýzy finančních zdrojů se jedná o výši příjmů, která neovlivňuje její celkový výsledek.

Neinvestiční dotace Olomouckého kraje (dále jen Kraj) na poskytování sociální služby.

Veřejná finanční podpora města Prostějova (dále jen VFP PV) účelově poskytovaná organizacím na poskytování sociálních služeb.

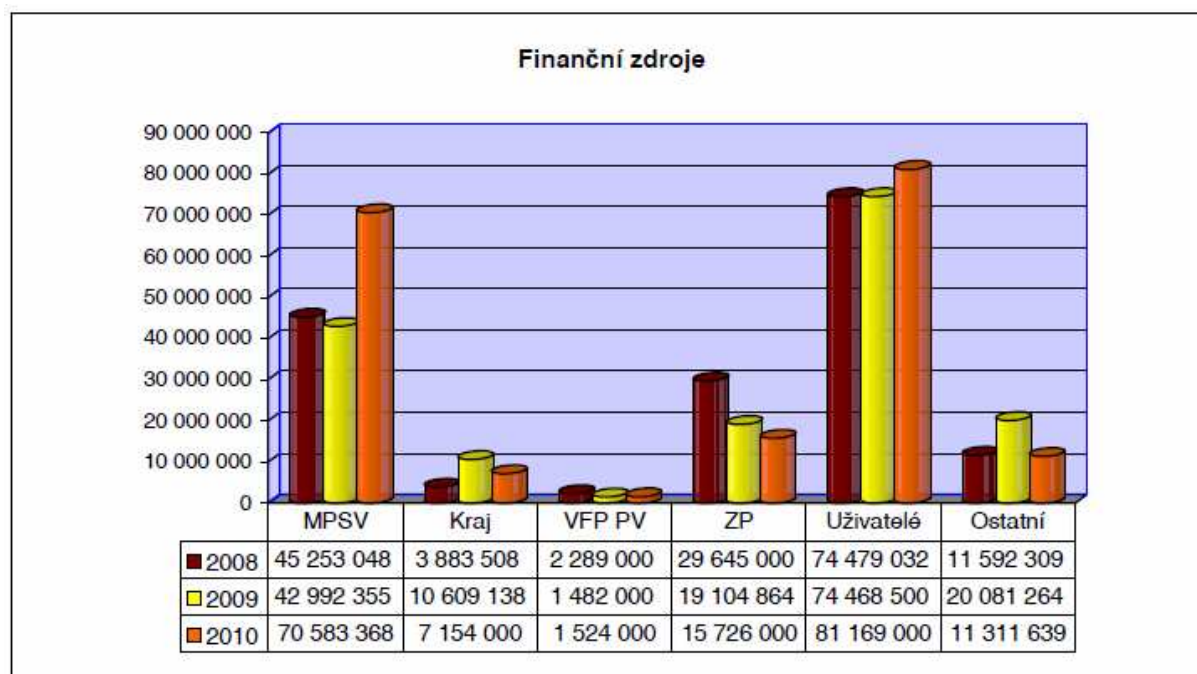
Příjmy z fondů zdravotních pojišťoven (dále jen ZP) za poskytování zdravotní péče v sociální službě.

Úhrady uživatelů (dále jen Uživatelé) za poskytování sociální služby.

Ostatní příjmy (dále jen Ostatní), které představují souhrnnou položku příjmů z alternativních zdrojů, kterými např. jsou strukturální fondy EU, nadace a nadační fondy.

Finanční zdroje potřebné ke krytí výdajů, které vznikají při poskytování sociálních služeb, jsou znázorněny v obrázku č. 3.2, ve kterém vidíme vývoj finančních zdrojů v letech 2008 až 2010., největším zdrojem příjmů poskytovatelů je úhrada uživatelů za poskytované služby (v průměru tvoří 45% finančních zdrojů). Objem tohoto zdroje financování sociálních služeb je v letech 2008 a 2009 v podstatě totožný. Na rok 2010 poskytovatelé plánují nepatrné zvýšení této příjmové kapitoly, které odráží plánované zvýšení počtu uživatelů. Uživatelé je hradí z prostředků, které jim poskytuje stát ve formě tzv. příspěvku na péči. Velký nárůst finančních prostředků je pro rok 2010 i ze strany MPSV. Naopak příjmy z fondu zdravotních pojišťoven (ZP) jsou v průběhu těchto tří let stále nižší.

Obr. č. 3.2 Finanční zdroje sociálních služeb v KČ.

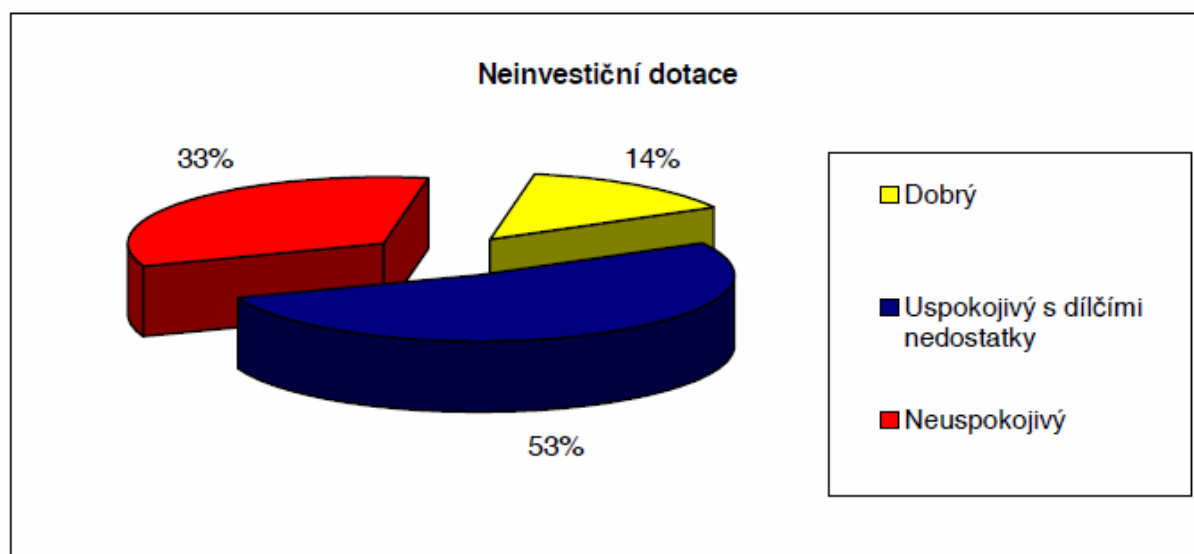
Zdroj: Finanční analýza sociálních služeb ve městě Prostějově.

Neinvestiční dotace ze státního rozpočtu

Neinvestiční dotace ze státního rozpočtu jsou velmi významným zdrojem příjmů. Tyto dotace poskytuje MPSV, ale dále také Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo kultury. V roce 2008 činily 27% celkových příjmů, v roce 2009 činily 25% celkových příjmů, na rok 2010 poskytovatelé v „Žádostech o dotaci“ požadují celkem 38% z příjmové kapitoly svých rozpočtů.

Poskytovatelům sociálních služeb byla položena otázka, jejímž cílem bylo zjistit, jak vnímají systém poskytování neinvestičních dotací ze státního rozpočtu. Obrázek č. 3.4 nám ukazuje, že 53% poskytovatelů vnímá systém jako uspokojivý s dílčími nedostatky, které jsou finanční nejistota, rozhodnutí o poskytnuté dotaci přichází pozdě a v neposlední řadě také to, že první měsíc v roce nejsou poskytované služby finančně pokryty, protože dotace přicházejí pozdě.

Obr. č. 3.3 Neinvestiční dotace.

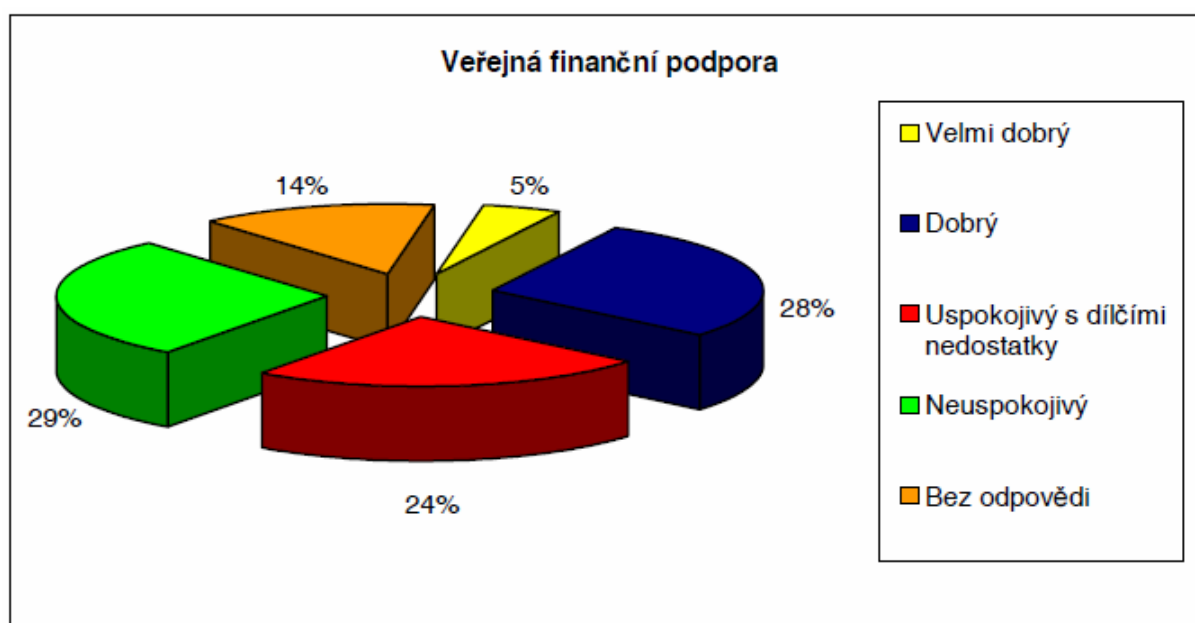
Zdroj: Finanční analýza sociálních služeb ve městě Prostějově.

Veřejná finanční podpora města Prostějova

Město Prostějov každoročně poskytuje veřejnou finanční podporu organizacím, které poskytují sociální služby občanům města. Z pohledu celkových finančních zdrojů, směřovaných do oblasti sociálních služeb v Prostějově se jedná zhruba o 1%. Konkrétně v roce 2008 1,37% finančních příjmů, v roce 2009 se jedná o 0,88% celkového objemu finančních zdrojů. V tomto roce byla veřejná finanční podpora, rozdělená poskytovatelům sociálních služeb o 35% nižší než v roce 2008.

Ve vztahu k poskytování veřejné finanční podpory respondenti odpovídali na obdobné otázky. Na otázku, jak vnímají systém poskytování veřejné finanční podpory byly dány odpovědi, které graficky znázorňuje obrázek č. 3.3 Veřejná finanční podpora. Odpovědi uspokojivý s dílčími nedostatky (24 %) a neuspokojivý (29 %) jsou z důvodu neznalosti kritérií pro stanovení výše VFP PV, pozdní projednávání poskytnutí veřejné finanční podpory a to až v průběhu 1. čtvrtletí roku, pozdní poskytnutí veřejné finanční podpory, které se uskutečňuje až v průběhu 2. čtvrtletí roku a v neposlední řadě také to, že město Prostějov se nedostatečně podílí na životě seniorů v domovech pro seniory.

Obr. č. 3.4 Veřejná finanční podpora.

Zdroj: Finanční analýza sociálních služeb ve městě Prostějově.

Strukturální fondy EU

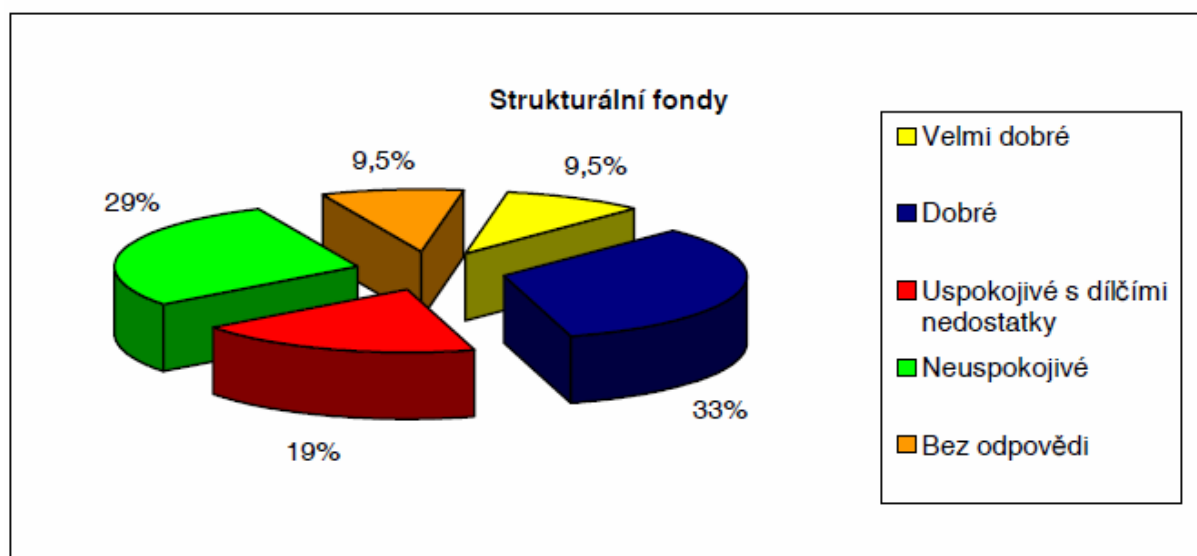
Cekem čtyři poskytovatelé sociálních služeb z města Prostějova v letech 2008 a 2009 čerpali prostředky ze strukturálních fondů EU a to z programů EQUAL, které je jedním z nástrojů na dosažení cílů Evropské strategie zaměstnanosti, jehož hlavním cílem je přispívat k zajišťování rovného přístupu k zaměstnání prostřednictvím hledání a ověřování postupů potlačujících diskriminaci a nerovnost při práci a při hledání zaměstnání. Dále z Operačního programu Rozvoje lidských zdrojů, který se skládá ze čtyř priorit a to z Aktivní politiky zaměstnanosti, Sociální integrace a rovnosti příležitostí, Rozvoje celoživotního učení a Adaptability a podnikání. Posledním byl Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět

do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Jednalo se o rozvojové programy zaměřené na nové či rozšíření stávajících poskytovaných služeb. 17 poskytovatelů odpovědělo, že v uvedených letech prostředky ze strukturálních fondů EU nečerpalo.

Součástí dotazníku byla také otázka, zaměřená na zjištění postoje respondentů k možnostem získání prostředků ze strukturálních fondů EU. Odpovědi znázorňuje obrázek č. 3.4.

Obr. č. 3.5 Strukturální fondy EU.

Zdroj: Finanční analýza sociální služeb ve městě Prostějově.

3.3 Finanční zdroje dle druhů sociálních služeb

Finanční zdroje dle druhu sociálních služeb dělíme do tří kategorií, jimiž jsou odborné poradenství, sociální péče a sociální prevence. Jak ukazuje tabulka č. 3.1 odborné sociální poradenství zastupuje 9 služeb, které v roce 2008 a 2009 čerpaly pouhých dvě procenta z celkových finančních zdrojů, v roce 2010 by se jejich podíl měl vyšplhat až k osmi procentům. Největší podíl na těchto zdrojích mají služby sociální péče, které v roce 2008 čerpaly 91 %, jejich podíl na čerpání v dalších letech klesá.

Tab. č. 3.3 Struktura finančních zdrojů jednotlivých druhů sociálních služeb ve srovnání roku 2008 a 2009 i plánovaného výhledu (rozpočtu) na rok 2010 v Kč.

Sociální služby	Počet služeb	Rok 2008		Rok 2009		Rozpočet 2010	
odborné poradenství	9	2 775 593	2%	2 843 600	2%	14 344 053	8%
sociální péče	13	151 862 032	91%	151 282 500	89%	153 953 800	82%
sociální prevence	18	12 504 272	7%	14 612 021	9%	19 170 154	10%
Celkem	40	167 141 897		168 738 121		187 468 007	

Zdroj: Finanční analýza sociálních služeb ve městě Prostějově.

Zatímco finanční zdroje služeb sociální péče v jednotlivých letech zůstávají téměř stejné, v oblasti služeb odborného poradenství je zřejmý meziroční nárůst. Mezi roky 2008 a 2009 se jedná o pouhých 2%, ale plánovaný nárůst let 2009 a 2010 již převyšuje 400%. Plynulejší nárůst je zřejmý v oblasti služeb sociální prevence. Meziroční nárůst let 2008 a 2009 převyšuje 16%, plánovaný nárůst let 2009 a 2010 převyšuje 31%.

Finanční zdroje dle právních forem poskytovatelů

Ve městě Prostějově je poskytováno celkem 40 registrovaných sociálních služeb, které poskytuje celkem 21 poskytovatelů. Z toho 25 jak vidíme v tabulce č. 3.2 sociálních služeb (62,5%) poskytuje 13 občanských sdružení, 6 sociálních služeb (15%) poskytují 4 příspěvkové organizace Olomouckého kraje, 5 sociálních služeb (12,5%), poskytují 2 obecně prospěšné společnosti, 2 sociální služby (5%) 1 církevní organizace a 2 sociální služby (5%) 1 společnost s ručením omezeným.

Tab. č. 3.4 Srovnání finančních zdrojů jednotlivých poskytovatelů a služeb dle jejich právních forem ve srovnání roku 2008 a 2009 i plánovaného rozpočtu na rok 2010 v Kč.

Poskytovatel	Počet org.	Počet služeb	Rok 2008		Rok 2009		Rozpočet 2010	
Občanská sdružení	13	25	20 509 710	12%	23 325 712	14%	28 746 021	15%
Příspěvkové organizace kraje	4	6	134 501 000	81%	124 818 000	74%	144 418 000	77%
Obecně prospěšné společnosti	2	5	3 515 187	2%	4 223 409	3%	5 147 986	3%
Církevní organizace	1	2	1 947 000	1%	1 930 000	1%	2 436 000	1%
Společnost s ručením omezeným	1	2	6 669 000	4%	14 441 000	8%	6 720 000	4%
Celkem	21	40	167 141 897		168 738 121		187 468 007	

Zdroj: Finanční analýza sociální služeb ve městě Prostějově.

Finanční zdroje dle cílových skupin uživatelů

Poskytované služby byly rozděleny do pěti základních skupin dle převažujících cílových skupin uživatelů. Jak vidíme v tabulce č. 3.3 nejvíce poskytovaných služeb je pro cílovou skupinu Osoby se zdravotním postižením, kterým je věnováno 20 poskytovaných služeb. Pouze dvě služby jsou věnovány skupině Národnostní menšiny a cizinci.

Tab. č. 3.5 Cílové skupiny uživatelů.

Číslo skupiny	Cílová skupina uživatelů	Počet poskytovaných služeb
1.	Senioři	7
2.	Osoby se zdravotním postižením	20
3.	Rodina, děti, mládeži	4
4.	Národnostní menšiny a cizinci	2
5.	Osoby ohrožené sociálním vyloučením	7

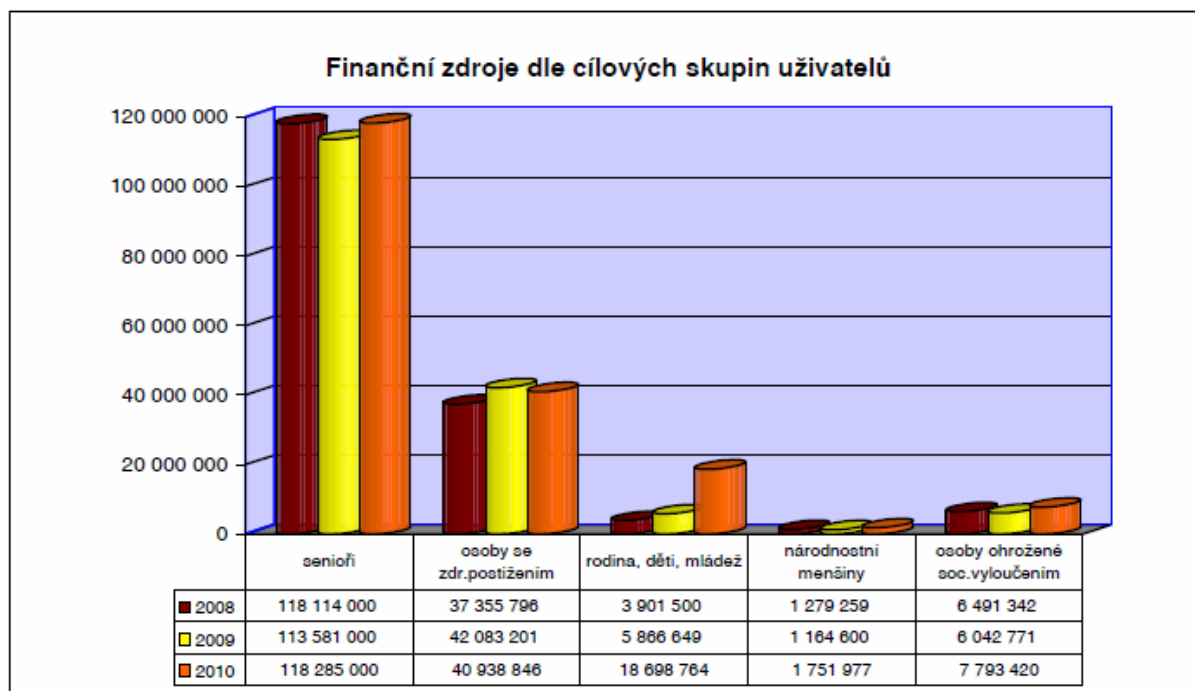
Zdroj: Finanční analýza sociální služeb ve městě Prostějově.

Srovnání finančních zdrojů ve vztahu k jednotlivým skupinám uživatelů

Nejvyšší objem finančních prostředků, jak ukazuje obrázku č. 3.5, je alokován do sociálních služeb určených cílové skupině seniorů – v roce 2008 71%, v roce 2009 67% a pro rok 2010 je plánováno celkem 63% celkového objemu finančních zdrojů do sociálních služeb.

Na druhé straně nejnižší podíl z celkového objemu finančních zdrojů je vynakládán na skupinu uživatelů z národnostních menšin – zhruba 1% a k cílové skupině rodina, děti, mládež – v roce 2008 pouhá 2%, v roce 2009 jen 3% celkového objemu prostředků a v roce 2010 je plánován 10% podíl.

Obr. č. 3.6 Finanční zdroje dle cílových skupin uživatelů v KČ.

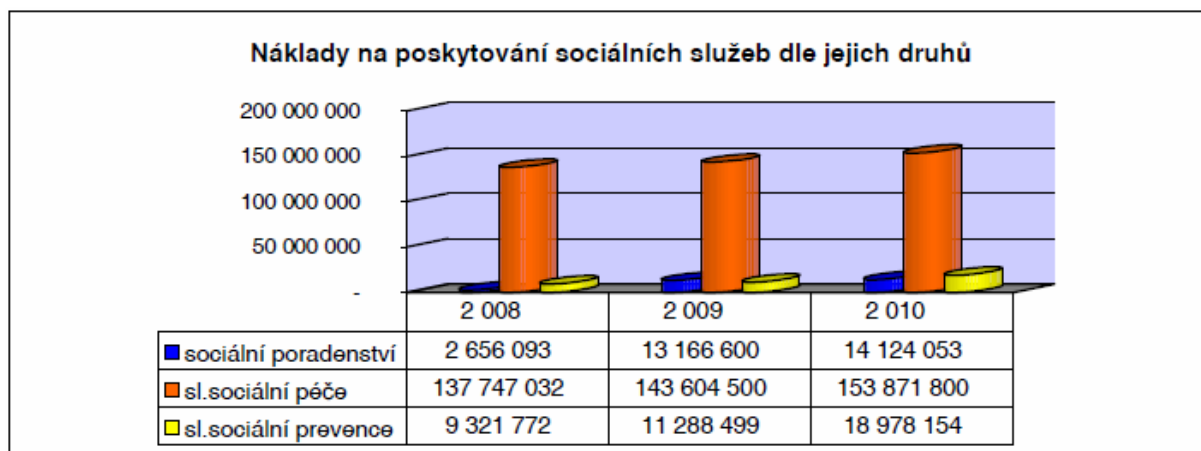

Zdroj: Finanční analýza sociální služeb ve městě Prostějově.

3.4 Celkové náklady na poskytování sociálních služeb

Celkové náklady na poskytování sociálních služeb jsou vyjádřeny v obrázku č. 3.6, který nám ukazuje, že největší náklady jsou na služby sociální péče, potom na služby sociální prevence a nejnižší náklady má sociální poradenství. Náklady u těchto tří skupin zaznamenávají nárůst jak v roce 2009, tak i v roce 2010. Největší nárůst v roce 2009 má sociální poradenství a to zhruba o 10 500 000 Kč, v roce 2010 jsou to služby sociální péče o cca 10 267 000 Kč. oproti roku 2009. V roce 2010 se také výrazně zvýšily náklady na služby sociální prevence o necelých 7 690 000 Kč.

Obr. č. 3.7 Srovnání výše nákladů na poskytování sociálních služeb dle jejich druhu v Kč.

Zdroj: Finanční analýza sociální služeb ve městě Prostějově.

Uvedené údaje jsou v souladu s vývojovými trendy v oblasti sociálních služeb, nastolenými zákonem o sociálních službách a zahájenou transformací této oblasti. Postupně dochází k nárůstu kapacit alternativních druhů služeb k službám pobytovým. Obecně je možné konstatovat, že tak, jako v celostátním pohledu, tak i v městě Prostějov dochází k rozvoji skupin služeb odborného sociálního poradenství a služeb sociální prevence, které umožňují uživatelům zachovat v co nejvyšší míře běžný způsob života svých vrstevníků. Nárůst kapacit těchto druhů služeb sebou přináší i postupné zvyšování nákladů na jejich poskytování. Konkrétně je to nárůst nákladů na sociální poradenství z 2% celkových výdajů na 8%, pokles nákladů na služby sociální péče z 92% na 82% celkových výdajů na sociální služby a nárůst nákladů na služby sociální prevence z 6% na 10% celkových výdajů. Tuto situaci najdeme znázorněnou v příloze č. 2.

Neinvestiční výdajovou složku ekonomiky sociálních služeb je možné rozdělit do dvou základních skupin, tj. skupinu osobních a provozních výdajů. Struktura výdajů na poskytování sociálních služeb ve městě Prostějov v roce 2008, 2009 a rozpočet roku 2010 je v tabulce v příloze č. 3, kde můžeme vidět, že osobní náklady mají větší podíl na celkových nákladech, výjimkou je pouze sociální poradenství v roce 2008, kdy provozní náklady činily 58 % z celkových nákladů.

Od roku 2006 kdy byl vydán zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách je situace ve městě Prostějov ve fázi stagnace. V příštím roce se však očekává novelizace tohoto zákona, která přinese značné změny. Ty se budou týkat příspěvků na péči pro klienty s prvním stupněm závislosti. Příspěvek na péči jim bude vyplácen ve dvou formách, a to ve formě finančních

prostředků a peněžních poukázek k odběru sociálních služeb. Pomocí peněžních poukázek se zajistí větší návratnost do systému financování sociálních služeb, zvýšily by se příjmy poskytovatelů sociálních služeb od uživatelů z příspěvků na péči. Ministerstvo práce a sociálních věcí vybere dodavatele finančních poukázek ve výběrovém řízení. Město Prostějov bude muset tyto poukázky vydávat a jejich využívání kontrolovat. Tímto krokem bude práce úředníků ztížena a tato situace se zřejmě bude řešit pomocí personálních změn na městském úřadě v Prostějově. V budoucnu by se finanční poukázky měly zrušit a město Prostějov by příslušné částky mělo zasílat přímo na účty vybraných poskytovatelů sociálních služeb. Účelem zamýšlené novelizace je zamezit zneužívání příspěvku na péči k jiným účelům. Část příjemců tento příspěvek nevyužívá na dané sociální služby, ale považuje ho jako jakési přilepšení k důchodu.

Město Prostějov jak už bylo v této kapitole řečeno není zřizovatelem žádné sociální služby. Zřizovateli sociálních služeb na území města Prostějov jsou neziskové organizace nebo Olomoucký kraj, proto do čtvrté kapitoly budou vybrány dvě organizace, z čehož jedna je zřizována krajem a druhá nestátní neziskovou organizací. Město Prostějov nezřizuje žádné sociální služby, protože nabídka sociálních služeb je bohatá a je zde konkurence. Jedinou plně nepokrytou oblastí je péče o seniory. Vzhledem ke stárnoucímu trendu populace by město Prostějov mohlo být zřizovatelem domu pro seniory. V současné době jsou v Prostějově dva domy pro seniory, ale jejich kapacita je nedostatečná a na přijetí do těchto zařízení se tvoří pořadníky.

4 SROVNÁNÍ FINANCOVÁNÍ VYBRANÝCH ORGANIZACÍ

Čtvrtá kapitola se věnuje srovnání dvou vybraných organizací. Je rozdělena do tří podkapitol. První kapitola bude věnována Organizaci Sociální služby Prostějov, p. o., kde bude rozebráno jaké poslání a cíle má tato organizace, jaké služby poskytuje, kolik si za dané služby účtuje od uživatelů a její hospodaření od roku 2004 do roku 2009. Struktura druhé podkapitoly bude podobná podkapitole první. Bude v ní rozebráno občanské sdružení na pomoc zdravotně postiženým LIPKA. Třetí podkapitola bude porovnávat tyto dvě vybrané organizace a bude zaměřena především na jejich hospodaření a financování.

Tyto dvě organizace jsme byly vybrány pro jejich dlouhodobé působení na území města Prostějov a také proto, že mají široké pole působnosti. Organizace Sociální služby Prostějov, p.o. je příspěvkovou organizací Olomouckého kraje. Věnuje se osobám starším 19 let, poskytuje sociální služby lidem závislým na pomoci jiné osoby, ale snaží se aby mohli zůstat ve svém přirozeném prostředí. Občanské sdružení na pomoc zdravotně postiženým LIPKA je dobrovolná, nezávislá, nestátní nezisková, humanitární organizace, sdružující členy na základě společného zájmu. Věnuje se dětem, mládeži i dospělým, kteří jsou postižení. Toto sdružení se dělí na MŠ, ZŠ a SŠ JISTOTA, o. p. s. a SENZA družstvo, chráněná dílna. JISTOTA o. p. s. zabezpečuje provoz speciální mateřské, pomocné, zvláštní základní školy a přípravného stupně pomocné školy pro děti s kombinovanými vadami. SENZA družstvo, chráněná dílna provozuje chráněnou dílnu pro pracovníky se změněnou pracovní schopností a těžkým zdravotním postižením.

4.1 Sociální služby Prostějov, p. o.

Organizace Sociální služby Prostějov, p. o. je příspěvkovou organizací Olomouckého kraje a umožňuje lidem v nepříznivé sociální situaci a závislým na pomoci jiné osoby setrvat ve svém přirozeném prostředí, žít životem, který je ve společnosti považován za běžný, a zůstat součástí místního společenství. Organizace je poskytovatelem sociálních služeb dle zákona č. 108/2006Sb., o sociálních službách v souladu s jeho ustanovením §120, odst. 5. Oprávnění k poskytování sociálních služeb vzniklo rozhodnutím o registraci Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 11.7.2007.

Posláním denního stacionáře je umožnit lidem s mentálním postižením začlenit se do běžného života ve společnosti, udržovat citové a sociální vazby k rodině, setrvat v původním domácím

prostředí a prostřednictvím poskytovaných služeb v příjemných podmínkách a přátelské atmosféře.

Cíle poskytovaných služeb: zajistit ambulantní pobyt 16-ti uživatelům v době pracovních dnů, udržet a rozvíjet psychosociální schopnosti a dovednosti uživatelů, podporovat dosažení co nejvyšší míry soběstačnosti uživatele při zachování jeho přirozených vztahových sítí, zprostředkovávat kontakty se společenským prostředím a umožnit uživatelům zůstat součástí původního společenství.

Služby denního stacionáře jsou určeny: osobám starším 19 let, které mají sníženou soběstačnost z důvodu mentálního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby a které jsou závislé na pomoci jiné fyzické osoby alespoň ve stupni I.

Služby, které není organizace schopna zajistit jsou: osobám s diagnózou akutního infekčního onemocnění, osobám s těžkým stupněm tělesného postižení, osobám s těžkými smyslovými vadami zraku a sluchu, osobám s poruchou chování s agresivními projevy ohrožujícím sebe nebo okolí, jejichž chování by narušovalo kolektivní soužití, osobám žádajícím o službu, která není součástí nabídky služeb denního stacionáře.

Nabídka poskytovaných služeb se dělí na základní služby a fakultativní služby.

Základní služby: pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv a zájmů.

Fakultativní služby: dopravu vozidly poskytovatele, poznávací výlety jednodenní, pobytové i vícedenní zájezdy.

Principy poskytování sociálních služeb jsou v dodržování práv uživatelů. Organizace usiluje o vytváření podmínek, v nichž uživatelé služeb mohou svá práva naplňovat. Pracovníci respektují jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské vyznání či politické přesvědčení. Zaměstnanci zařízení respektují každého uživatele služby jako rovnocenného partnera. Klient a jeho potřeby a zájmy jsou pro organizaci důležité a prvořadé. Poskytované služby pružně přizpůsobují potřebám uživatelů, nikoli potřebám pracovníků, zaběhaným způsobům práce a režimu zařízení. Zařízení respektuje přání uživatele a snaží se v co nejširší míře, za dodržení kapacitních a personálních možností

zařízení, poskytovat služby podle individuálních představ uživatele. Základem plánování služby jsou individuální přání a cíle uživatele, které jsou zahrnuty do jeho individuálního plánu. Do plánování a hodnocení služby jsou uživatelé zapojeni. Na situaci uživatele služeb se pohlíží v souvislostech, tzn. zohledňují celkovou situaci člověka při řešení jeho dílčích problémů a spolupracují s ostatními organizacemi, institucemi, rodinou, atd.

Znemožnění svobodné volby: klienti jsou povinni dodržovat odhlašování a přihlašování stravy v určitém daném režimu (nejpozději den dopředu do 13:00 hodin) poskytování služby se řídí provozními a personálními možnostmi, které vždy nejsou v přesném souladu s přáním uživatele (časové a kapacitní možnosti).

Služby poskytují nejen v pracovní dobu, ale i v odpoledních hodinách, během víkendů i o svátcích. Služby jsou poskytovány ambulantně v domácnostech klientů nebo střediscích osobní hygieny:

Prostějov, Bezručovo nám 9, tel.: +420 582 342 624

Prostějov, Brněnská ulice č. 40, tel.: +420 582 340 963

Němčice nad Hanou, Příkopy 620.

Organizace je schopna zajistit služby v regionu města Prostějova včetně přilehlých obcí Mostkovice a Žešov a v regionu města Němčice nad Hanou.

Cílem střediska Němčice nad Hanou je snižovat kapacitu zařízení (do roku 2013 snížit kapacitu zařízení na 650 uživatelů).

Pečovatelská služba je určena: dospělým osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, dosáhly důchodového věku nebo jsou plně invalidní a jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby za účelem zajištění potřebné pomoci, která jim umožní setrvat v jejich přirozeném prostředí, rodinám, ve kterých se narodily současně 3 nebo více dětí a jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Základní služby:

- pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

Fakultativní služby:

- pedikúru ve středisku osobní hygieny i v domácnosti,
- rehabilitační masáže a zábaly,
- přepravu klientů vozidly pečovatelské služby,
- jednoduché ošetrovatelské úkony, holení, úprava vlasů a dohled u klientů v domácím prostředí.

Uživatelé mají možnost využít, případně měnit, jednotlivé druhy služeb dle svého rozhodnutí, mají možnost využívat služeb více poskytovatelů či návazných služeb. Služby poskytují uživatelům v jejich domácnostech, proto si o svém soukromí rozhodují sami a pracovníci přímé péče mohou do domácností vstupovat pouze po dohodě a za dodržení stanovených podmínek.

Znemožnění svobodné volby: uživatelé se o víkendech a svátcích nemohou z technických důvodů rozhodovat při výběru jídla, uživatelé musí dodržovat odhlašování a přihlašování stravy v určitém daném režimu (do 13 hod den dopředu), využívání nabídky služeb, zejména fakultativních doplňkových služeb, je vázáno na kapacitní a časové možnosti poskytovatele.

Organizační struktura této organizace je velmi jednoduchá a znázorněna obrázkem č. 4.1.

Obr. 4.1: Organizační diagram.

Zdroj: Vlastní zpracování. Výroční zpráva Sociálních služeb Prostějov, p. o.

Organizace měla k 31. 12. 2009 celkem 29 zaměstnanců. 20 zaměstnanců v pozici pečovatelky pro pečovatelskou službu, dva zaměstnanci jako pracovníci přímé péče a jeden pedagogický pracovník pro denní stacionář. V oblasti ředitelství pracuje 6 zaměstnanců: ředitelka, ekonom, účetní, uklízečka a dva sociální pracovníci. Počet uživatelů sociálních služeb pro rok 2009 byl 694, kapacita činila 695. Kapacita denního stacionáře byla plně využita. Všech 16 míst bylo obsazeno.

Hospodaření Sociálních služeb Prostějov, p. o.

Hospodaření Sociálních služeb Prostějov, p. o. přehled hospodaření od roku 2006 do roku 2009 je uveden v tabulkách č. 4.1. V tabulce jsou uvedeny celkové náklady, celkové výnosy, hospodářský výsledek a nejvýznamnější položky nákladů a výnosů. Tyto materiály byly čerpány z výročních zpráv organizace. Hospodaření je zmapováno pouze za čtyři roky, protože tato organizace zpracovává výroční zprávy až od roku 2006. Před rokem 2006 měly jinou formu účetnictví, tudíž údaje z roku 2005 by nebyly srovnatelné s lety 2006 až 2009. K údajům z roku 2005 nebyl autorce umožněn přístup.

Tabulka č. 4.1: Hospodaření organizace od roku 2006 do roku 2009 v Kč.

	2006	2007	2008	2009
Celkové náklady	8 418 673,52	9 138 765,43	9 132 730,60	10 217 423,50
spotřeba materiálu	1 136 934,18	1 228 688,70	923 388,25	929 329,12
mzdové náklady	4 327 159,00	4 763 350,00	4 842 000,00	5 735 706,00
zákonné sociální pojištění	1 460 363,00	1 625 469,00	1 684 553,00	1 829 660,00
Celkové výnosy	8 470 623,78	9 256 088,21	9 236 250,79	10 370 541,50
příspěvky a dotace na provoz	6 924 538,00	7 098 467,00	6 728 300,00	7 692 995,00
tržby za prodej služeb	1 253 391,00	2 053 626,00	2 410 743,50	2 579 032,00
Hospodářský výsledek	51 950,26	117 322,78	103 519,76	153 117,81

Zdroj: Vlastní zpracování. Výroční zprávy Sociální služby Prostějov, p. o.

Organizace, je jak je již výše uvedeno, příspěvkovou organizací Olomouckého kraje, tudíž automaticky dostává dotace a příspěvky na provoz od Olomouckého kraje, které se ve sledovaných letech pohybují mezi 70 % až 80 % celkových příjmů. Druhou největší položkou jsou tržby z prodeje služeb, které se pohybují v rozmezí 13 % až 25% celkových příjmů. Ceník služeb je v příloze č. 4.

4.2 Občanské sdružení na pomoc zdravotně postiženým LIPKA

Občanské sdružení vzniklo v roce 1992 spojením sil rodičů, přátel i odborníků s jediným cílem - pomoci dětem s postižením a jejich rodinám najít v regionu vhodné zařízení, které

by pod jednou střechou poskytovalo dětem s postižením adekvátní služby v oblasti zdravotní, ošetrovatelské, rehabilitační, vzdělávací i sociální péče. Dlouhé roky se snažili rodiče apelovat na úřady a instituce, kde sice nacházeli pochopení, ale ne konkrétní pomoc. Proto se "sdružili" v nestátní neziskové organizaci a všichni společně našli cestu k dosažení daného cíle.

Přes obtížné začátky se podařilo v roce 1993 zahájit provoz denního stacionáře a speciální školy v pronajatých nevyužitých prostorách mateřské školy. Současně však organizace obdržela od Města Prostějova dlouhodobý pronájem budovy, vhodné k provozování malého zařízení sociálních služeb. Sdružení se za pomoci sponzorů (drobných i větších), odborné i široké veřejnosti pustilo do rozsáhlé rekonstrukce léta neobývaného a zchátralého objektu. Celkovými náklady, dosahujícími téměř pět miliónů korun, uskutečnilo celkovou přestavbu objektu a následný rok se denní stacionář i speciální škola přestěhovaly do účelově zrekonstruovaného a vybaveného objektu pro 36 dětí.

Zájem o poskytované služby však předčil jejich očekávání a již za čtyři roky podstatně převyšoval prostorové možnosti. Znovu nastala situace, že děti musely být odloučeny od svých rodin, pokud chtěly navštěvovat speciální zařízení, které by jim poskytlo vše, co ke svému rozvoji potřebují. Navíc chybělo zařízení obdobného typu pro mládež, zájem o denní služby sociální péče měla i skupina seniorů.

V roce 1999 Městská rada v Prostějově poskytla občanskému sdružení reinvestiční pronájem objektu bývalé léčebny dlouhodobě nemocných v Prostějově, se stanovením nájemní doby na dvacet roků. Stavba byla postavena před 95 roky jako obecní sirotčinec z nadačního fondu prostějovské mecenášky p. Karly Vojáčkové. V polovině šedesátých let prodělala celkovou rekonstrukci pro účely léčebny. Již zmíněným rozhodnutím ji Město Prostějov symbolicky navrátilo k původnímu účelu, tedy dětem a mládeži. V měsíci březnu 1999 se organizace podruhé ujala role stavebníků a zrekonstruovala rozsáhlý objekt bývalé léčebny dlouhodobě nemocných, který jim umožnil rozšířit i zkvalitnit tolik požadované a žádané sociální služby. Celý projekt se podařilo realizovat jen díky vstřícnosti, pochopení a podpoře Města Prostějova, desítek výrobních společností, podnikatelů i soukromých osob nejen z našeho regionu, ale i z celé Moravy a Čech. Věnovali nejen finanční prostředky, ale i tolik potřebný materiál, vybavení, kompenzační pomůcky a další. Podstatnou měrou pomohla také široká veřejnost, představitelé nevýrobní sféry, bankovníctví i odborné veřejnosti.

Snad jen vlastní obsah slova "sdružení" vystihuje kolik lidí, dobrovolných, známých i neznámých spolupracovníků, dárců, sponzorů, firem i jednotlivců podalo pomocnou ruku. Celkové náklady na rekonstrukci přesahovaly 8 milionů korun.

Změnou a svým vlastním vývojem prošlo i Občanské sdružení. Původní spojení stacionární i vzdělávací péče se v důsledku nařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v roce 1994 rozdělilo na dva právní subjekty a speciální škola přešla do právní subjektivity. Následně se v roce 1997 osamostatnila úplně a vznikla Speciální škola, obecně prospěšná společnost se samostatnou správní a dozorčí radou. Jejím zakladatelem je jejich sdružení, ale škola je samostatným právním a ekonomickým subjektem dotovaným v rámci státních normativů z prostředků Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Obě, byť i samostatné organizace, slouží ku prospěchu dětí, které je navštěvují. I v občanském sdružení, díky svému vývoji a rozšíření působnosti, došlo k určité formální změně.

Valná hromada v červnu roku 1999 přijala změnu názvu i stanov. Základní atributy jejich činnosti, které lze shrnout do slov „Lidskost“, „Integrace“, „Přátelství“, „Kamarádství“ a „Aktivita“, se staly východiskem pro vznik nového názvu LIPKA a s tím spojeného loga. Byla rozšířena působnost sdružení směrem k rozšíření cílové skupiny uživatelů. V souladu s potřebami a požadavky veřejnosti jsou služby denního stacionáře od roku 1999 poskytované také mládeži a dospělým lidem se zdravotním postižením od roku 2000 také seniorům.

V roce 2000 došlo i k dalšímu, zcela zásadnímu rozšíření činnosti sdružení. Jako organizace, poskytující sociální služby osobám se zdravotním postižením velmi citlivě vnímali a také reagovali na neutěšenou situaci této cílové skupiny na trhu práce, kdy nezaměstnanost v regionu v roce 2000 přesahovala 10%, z toho téměř jedna čtvrtina byly osoby se změněnou pracovní schopností. Nedostatek pracovních příležitostí, sociální izolace, potřeba pracovní integrace a sociálního začleňování osob s postižením byly hlavními impulsy pro vytvoření specifického pracoviště. (podrobněji viz. odkaz chráněná dílna).

Občanské sdružení LIPKA je dobrovolná, nezávislá, nestátní nezisková, humanitární organizace, sdružující členy na základě společného zájmu.

Občanské sdružení je právnickou osobou registrovanou Ministerstvem vnitra ČR dne 9.3. 1992 v souladu se zákonem č. 83/1990 Sb.

Posláním a cílem občanského sdružení LIPKA je sdružování občanů na základě společného zájmu, kterým je pomoc, podpora a vyvíjení aktivit směřujících ku prospěchu osob

se zdravotním postižením. Cílem této hlavní činnosti je vytváření odpovídajícího zázemí, podmínek a prostředí pro výchovu, vzdělávání, zájmové a terapeutické činnosti směřující k jejich všestrannému rozvoji, socializaci a integraci do každodenního života společnosti.

Naplnování hlavního poslání činnosti OS LIPKA je realizováno prostřednictvím následujících aktivit:

1) Poskytovat služby sociální péče a intervence pro osoby se zdravotním postižením a seniory a to prostřednictvím zřízení a provozování sociálního zařízení pod názvem Centrum denních služeb, jehož součástí je poskytování služeb:

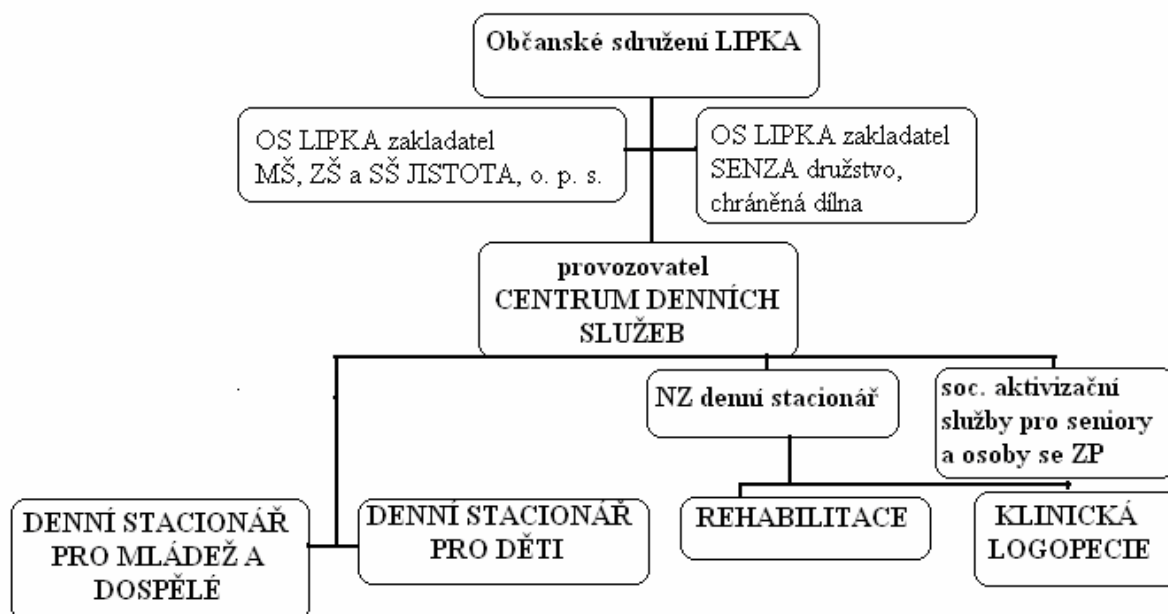
- sociální poradenství,
- denní stacionář pro děti, mládež a dospělé osoby se zdravotním postižením,
- sociálně aktivizační služby pro seniory,
- nestátní zdravotnické zařízení – denní stacionář (dále jen NZZ denní stacionář),
- sociální rehabilitace,
- chráněné bydlení pro osoby se zdravotním postižením,
- chráněné pracoviště, sociálně terapeutická dílna,

ve kterých jsou vedle výše uvedených sociálních služeb zabezpečovány fakultativní činnosti jako je péče zdravotně-ošetrovatelská, rehabilitační, logopedická, výchovně-vzdělávací, terapeutická, nouzové ubytování na dobu přechodné potřeby a činnosti související (např. hiporehabilitace, ozdravné rekondiční pobyty, poznávací zájezdy, jednorázové akce poznávacího, zábavného a relaxačního charakteru apod. pro klienty zařízení i širokou veřejnost.

2) V návaznosti na stávající zařízení zřídit a provozovat speciální učiliště pro osoby se zdravotním postižením včetně odborného, pedagogického a zdravotního zázemí a chráněnou dílnu pro osoby se změněnou pracovní schopností a zvláště tělesně postižených.

Občanské sdružení LIPKA je zakladatelem družstva sociálního typu SENZA družstvo, chráněná dílna a obecně prospěšné společnosti Střední škola, základní škola a mateřská škola JISTOTA. Organizační diagram je znázorněn pomocí obrázku č. 4.2.

Obr. č. 4.2: Organizační diagram

Zdroj: Vlastní zpracování. Výroční zpráva OS LIPKA pro rok 2008.

Organizace měla v roce 2009 celkem 22 zaměstnanců. Pět zaměstnanců pracuje pro nestátní zdravotnické zařízení, mezi tyto zaměstnance se řadí ředitelka, ekonom, účetní a uklízečky. 17 zaměstnanců pracuje v denním stacionáři. Pro daný rok bylo 87 uživatelů stacionáře.

Práce ve prospěch dětí, mládeže a dospělých osob se zdravotním postižením je stále primárním úkolem této nestátní neziskové organizace. Naplňování hlavního poslání činnosti OS LIPKA je v současnosti realizováno prostřednictvím poskytování služeb sociální péče pro osoby se zdravotním postižením a seniory prostřednictvím zřízení a provozování s názvem Centrum denních služeb. Mimo základní sociální poradenství jsou v Centru denních služeb poskytovány dvě sociální služby a služba zdravotní:

1. denní stacionář

- oddělení pro mládež a dospělé osoby se zdravotním postižením,
- oddělení pro děti se zdravotním postižením.

2. sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

3. nestátní zdravotnické zařízení – denní stacionář (rehabilitace a klinická logopedie).

Centrum denních služeb občanského sdružení LIPKA v Prostějově je denní docházkové zařízení poskytující intenzivní ambulantní služby dětem, mládeži a dospělým osobám se zdravotním postižením, jehož posláním je poskytování sociální, výchovně vzdělávací,

zdravotně ošetrovatelské, terapeutické a poradenské péče, směřované k rozvoji soběstačnosti a samostatnému způsobu života.

Družstvo SENZA je zapsáno v obchodním rejstříku, vedeném Krajským soudem v Brně, oddíl Dr, vložka 3319, dne 7. 11. 2000.

Právní forma: družstvo sociálního typu

Předmět činnosti:

- opracování pryžových výrobků,
- montážní a kompletační práce,
- balící činnost,
- hostinská činnost - vývařovna včetně rozvozu obědů,
- praní, žehlení, opravy a údržba oděvů,
- nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej,
- masérské služby.

Statutární orgán: představenstvo.

Zakladatel: Občanské sdružení LIPKA

Způsob zřízení: usnesením ustavující schůze družstva, konané 18. 9. 2000
představenstvem, voleným členskou schůzí družstva

SENZA družstvo, chráněná dílna bylo založeno občanským sdružením LIPKA jako jedno z prvních družstev sociálního typu v naší republice. Jeho účelem je provozování chráněné dílny jako jisté nadstavby komplexu služeb sociální péče a intervence pro znevýhodněné, handicapované skupiny obyvatelstva a v souvislosti s tím i poskytování služeb veřejnosti.

82% zaměstnanců družstva jsou občané, kteří pro svoje zdravotní postižení hledají pracovní uplatnění a tím i zařazení do společnosti jen velmi obtížně.

V roce 2010 pracuje v družstvu celkem 33 zaměstnanců, z toho:

- 5 pracovníků se změněnou pracovní schopností,
- 21 pracovníků s částečným invalidním důchodem,
- 1 pracovnice s plným invalidním důchodem,
- 4 pracovnice s plným invalidním důchodem s těžkým zdravotním postižením,
- 2 pracovníci bez zdravotního postižení.

Pro všechny zaměstnance byla zpracována individuální pracovní náplň a jejich pracovní zařazení odpovídá jejich zdravotnímu stavu a schopnostem.

Chráněná dílna má tyto provozy:

- vývařovna zajišťuje přípravu a podávání obědů pro zaměstnance i veřejnost včetně diety žlučnickové a diabetické,
- prádelna zajišťuje praní, žehlení, mandlování a drobné opravy prádla pro klienty z řad občanů, živnostníků a firem,
- šicí dílna zajišťuje opravy oděvů, šití oděvů na zakázku,
- universální dílna zabezpečuje dílčí výrobní operace pro naše smluvní partnery,
- masérské služby pro vlastní zaměstnance i pro veřejnost.

Za osm roků existence chráněné dílny je třeba konstatovat, že bylo vybudováno ojedinělé pracoviště, které vytvořila na základě akutní společenské potřeby nestátní nezisková organizace s podporou předstrukturálních fondů EU, Města Prostějova a Úřadu práce v Prostějově. Později z chráněné dílny bylo vytvořeno družstvo sociálního typu. Chráněná dílna sice není ekonomicky samostatná - dílem je závislá na finanční podpoře státu i podnikatelských subjektech, které tomuto pracovišti poskytují výrobní zakázky. Přes všechny potíže se však podařilo najít cestu k dlouhodobému zaměstnání osob se zdravotním postižením i postupnému zvyšování ekonomické prosperity. Postupně rozšiřují výrobní potenciál, získávají nové zakázky a odběratele, zvyšují produktivitu práce, modernizují jednotlivé provozy. Spolupracujícím firmám poskytují náhradní plnění dle § 24 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti.

Snahou je zřídit další pracoviště pro těžce zdravotně postižené a imobilní občany. To však obnáší vybudování výtahu a další úpravy finančně velmi náročné. Z dosavadních zkušeností je zřejmé, že v okrese Prostějov je nedostatek pracovních míst pro zdravotně postižené občany.

Ve vyspělých zemích bývají sponzoři i zadavatelé práce pro postižené občany úspěšné firmy často z prestižních důvodů. Záměr a cíl je však stejný jako této organizace – poskytnout možnost osobám vyloučeným z pracovního procesu, integrovat se do společnosti prostřednictvím práce. V realizaci tohoto záměru sehraávají nezastupitelné místo právě chráněná pracoviště a chráněné dílny vytvářející specifické pracovní podmínky pro každého zaměstnance.

Hospodaření OS LIPKA

Hospodaření OS LIPKA od roku 2004 do roku 2008 je podrobněji znázorněno v tabulce č. 4.2, kde jsou celkové náklady, celkové výnosy, hospodářský výsledek a nejdůležitější

položky v rámci nákladů a výnosů. Od roku 2004 do roku 2007 se provozní výsledek hospodaření pohyboval v záporných hodnotách. Tento schodek byl řešen nezaplacením dodavatelům a následně dohodnutým splátkovým kalendářem. V roce 2008 je provozní výsledek hospodaření poprvé za sledované období v kladných hodnotách. Příjmy v roce 2008 vzrostly oproti roku 2007 téměř o 4 000 000 Kč. Největší nárůst je v kategorii Ostatní příjmy OS LIPKA, kde rozdíl mezi rokem 2007 a 2008 je více než 3 000 000 Kč, toto navýšení nejvíce ovlivnily příjmy z reklamy které vzrostly o 2 500 000 Kč.

Tabulka č. 4.2: Hospodaření organizace od roku 2004 do roku 2008 v Kč.

	2004	2005	2006	2007	2008
Celkové náklady	6 162 740,63	7 569 750,92	6 289 630,21	5 952 700,01	8 399 142,55
materiál a energie	879 378,73	1 786 542,39	1 000 133,68	759 162,43	2 085 886,30
mzdové náklady	3 319 794,00	3 948 694,00	4 005 354,00	3 999 683,00	4 912 581,00
služby a ostatní	994 564,50	1 461 478,35	1 176 545,53	1 121 268,18	827 905,00
Celkové výnosy	5 898 725,12	7 297 675,50	6 188 091,53	5 639 870,95	9 562 139,58
dotace MPSV	2 384 400,00	2 381 000,00	2 391 000,00	1 565 000,00	2 291 000,00
výkon ZP	828 471,42	953 573,25	901 504,84	1 067 233,50	1 266 342,05
Ostatní příjmy	200 000,00	250 000,00	300 000,00	500 000,00	3 000 000,00
Hospodářský výsledek	- 264 015,51	- 272 075,42	- 101 538,68	- 312 829,06	1 162 997,03

Zdroj: Vlastní zpracování. Zprávy o hospodaření OS LIPKA.

Organizace získává finanční prostředky ve formě provozních dotací od Ministerstva práce a sociálních věcí, které pro letošní rok činí 25 % z celkových příjmů. Uživatelé platí za poskytnuté služby a to dle stupně závislosti – 1. stupeň postižení 25 Kč, 2. a 3. stupeň postižení 30 Kč, tyto příjmy tvoří 15 % z celkových příjmů. Uživatelé také hradí za stravu, svoz, sazby jsou uvedeny v příloze. Ministerstvo kultury a Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy poskytlo pro letošní rok dotace, které se na celkových příjmech podílí 38 %. Od zdravotních pojišťoven dostane organizace za vykázanou činnost z nestátního zdravotního zařízení, kterým je provozovaná klinická logopedie a rehabilitace, 17% z celkových příjmů.

Zbývajících 5 % pokryjí dotace od města Prostějova a sponzorské dary. Dotace od města Prostějov slouží k uhrazení faktur za elektrickou energii. Důvodem nízkých dotací od Prostějova je, že uživatelé sociálních služeb jsou i z okresů Přerov a Vyškov. Ceník poskytovaných služeb je přiložen v příloze č. 5 a v příloze č. 6.

Finanční problémy této organizaci způsobují provozní dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí, které nedochází na účet ve stanovených termínech. Platby se opoždějí i o celé čtvrtletí. Dotace do Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy však chodí pravidelně a včas. O veškeré dotace musí organizace žádat, protože se jedná o nenárokové dotace a tudíž nemají stoprocentní jistotu, že jim při jejich žádosti bude zcela vyhověno.

V tíživé finanční situaci státního rozpočtu se však dotace začínají snižovat a postupem času by si uživatelé sociálních služeb měli tyto služby hradit sami ze sociálních příspěvků.

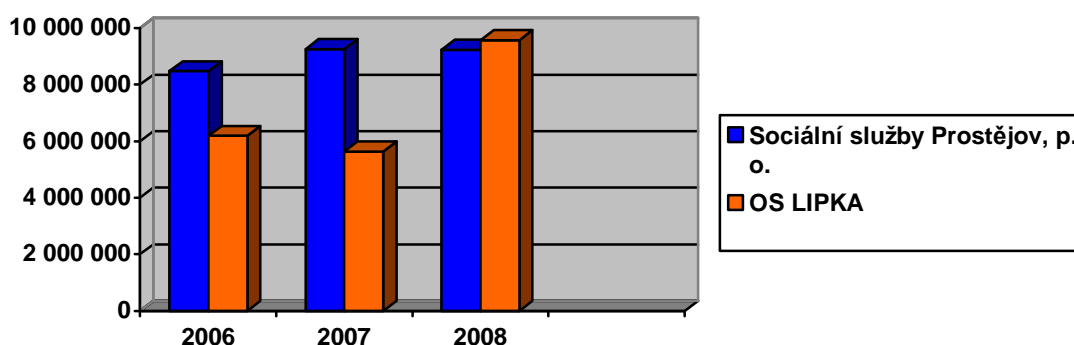
4.3 Srovnání vybraných organizací

Rozdíl mezi těmito dvěma organizacemi je patrný již z jejich právní formy, zatímco Sociální služby Prostějov jsou příspěvkovou organizací Olomouckého kraje a mají tedy určitou jistotu při přidělování finančních prostředků, občanské sdružení LIPKA si své finanční prostředky musí obstarat samo ve formě nenárokových dotací. Z počátku se může zdát, že Sociální služby Prostějov, p. o. jsou na tom při získávání finančních prostředků mnohem lépe, ale při bližším seznámení s organizací OS LIPKA bylo zjištěno, že doposud jim bylo ve výši žádané dotace vždy vyhověno a tudíž jediným problémem je již zmiňovaný pozdní převod financí na účet organizace. Ani jedna z organizací si však na svoji finanční situaci nestěžuje.

Tyto dvě organizace jsou porovnatelné v rámci počtu zaměstnanců. Obě se totiž pohybují v rozmezí mezi 20 až 30 zaměstnanci. Zcela rozdílné jsou však v počtu poskytovaných služeb. OS LIPKA má denní stacionář pro 87 uživatelů, zatím co Sociální služby Prostějov, p. o. mají denní stacionář pro 16 uživatelů. Sociální služby Prostějov, p. o. však mají kapacitu poskytovaných služeb stanovenou na 695 uživatelů. Tato organizace poskytuje v rámci této kapacity naprosto jiné sociální služby než OS LIPKA. Sociální služby Prostějov, p. o. si za své služby účtují formou platby za hodiny či úkon, a proto mají větší kapacitu. Uživatelé těchto služeb k nim pouze dochází na objednané úkony. OS LIPKA účtuje své služby převážně formou paušálních plateb a o své uživatele se stará po celou pracovní dobu. Děti, mládež jsou v OS LIPKA pod stálým dohledem po celou dobu jejich pobytu v zařízení. Docházejí pravidelně jako do normální školy.

Srovnání celkových výnosů vybraných organizací znázorňuje obrázek č. 4.3. Z důvodů již zmíněných je graficky znázorněno pouze období od roku 2006 do roku 2008. Obrázek ukazuje, že v roce 2008 OS LIPKA poprvé dosáhla vyšších příjmů než Sociální služby Prostějov, p. o. Příjmy OS LIPKA se oproti roku 2007 zvýšily o téměř 4 000 000 Kč.

Obr. č. 4.3: Srovnání celkových výnosů vybraných organizací v letech 2006 až 2008 v Kč.

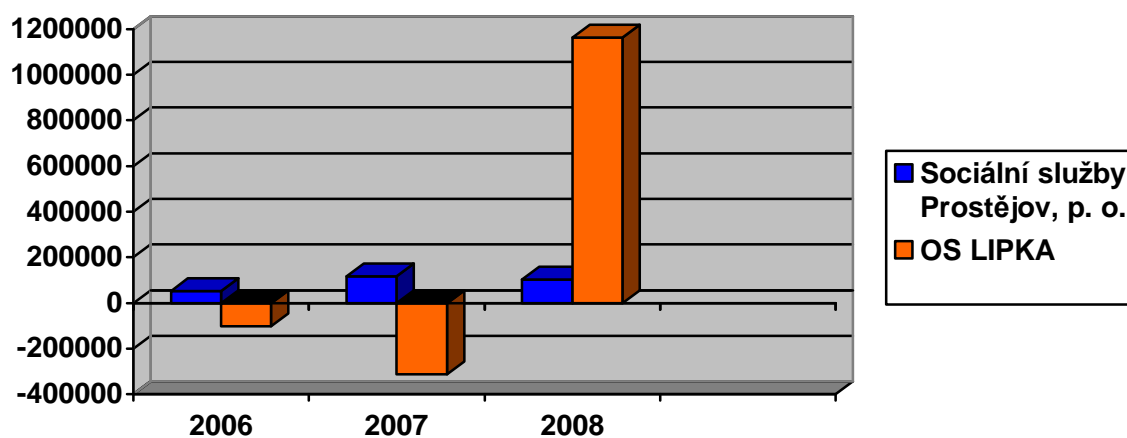

Zdroj: Vlastní zpracování. Výroční zpráva Sociální služby Prostějov, p. o. a výroční zpráva OS LIPKA.

Organizace sociální služby měla ve sledovaném období stále kladný hospodářský výsledek, který se pohyboval v rozmezí cca 52 000 Kč až 153 000 Kč. Oproti tomu organizace OS LIPKA měla v letech 2004 až 2007 záporný výsledek hospodaření, který se snížil v roce 2006 ale v roce 2007 opět vzrost a to zhruba o 210 000 Kč. V roce 2008 byl hospodářský výsledek poprvé v kladných hodnotách a činil cca 1 163 000 Kč. Tento zvrat nastal díky ostatním příjmům OS LIPKA. Konkrétně to byly příjmy z reklamy Středočeská nemocnice a. s., které činily 3 000 000 Kč.

V obrázku č. 4.4 jsou znázorněny hospodářské výsledky organizací za roky 2006 až 2008.

Obr. č. 4.4: Srovnání hospodářských výsledků vybraných organizací v letech 2006 až 2008 v Kč.

Zdroj: Vlastní zpracování. Výroční zpráva Sociální služby Prostějov, p. o. a výroční zpráva OS LIPKA.

5 ZÁVĚR

V bakalářské práci se autorka zabývala systémem financování sociálních služeb ve městě Prostějov, strukturou sociálních služeb a bližším seznámením s dvěma vybranými organizacemi. Tato bakalářská práce byla věnována systému financování sociálních služeb, tomu jak jsou financovány sociální služby na území města Prostějov a přehled poskytovatelů sociálních služeb ve vybraném městě, dále byly vybrány dvě organizace poskytující sociální služby, které byly porovnány.

Cílem bakalářské práce bylo přiblížit systém financování sociálních služeb, analyzovat poskytování a financování sociálních služeb na území města Prostějov a porovnat financování dvou typů organizací sociálních služeb ve vybraných organizacích.

Bylo zjištěno, že město Prostějov není zřizovatelem žádných sociálních služeb. Na jeho území je celkem 40 poskytovaných sociálních služeb od 21 subjektů, z toho 13 má formu občanského sdružení. 20 poskytovaných sociálních služeb je věnováno osobám se zdravotním postižením. Finanční zdroje tyto subjekty získávají ve formě neinvestičních dotací od Ministerstva práce a sociálních věcí a Olomouckého kraje. Dále dostávají veřejnou finanční podporu od města Prostějov, mají příjmy z fondů zdravotních pojišťoven a ostatní příjmy. Největší část finančních prostředků získávají formou úhrad od uživatelů sociálních služeb. Nejvíce finančních zdrojů potřebují organizace, které poskytují sociální péči převážně se jedná o seniory. Je to způsobeno vývojovým trendem v oblasti sociálních služeb, a také tím, že tyto sociální služby se vzhledem ke stárnoucí populaci stávající nejvíce vyhledávanými.

Hypotézou bylo, že pro organizaci Sociální služby Prostějov, p. o. je snazší získat finanční prostředky než pro organizaci OS LIPKA.

Zpočátku se zdálo, že Sociální služby Prostějov, p. o., jsou na tom co se financování týká mnohem lépe, než OS LIPKA. Mají totiž určitou jistotu, že jako příspěvková organizace Olomouckého kraje, od něj obdrží finanční prostředky. Bylo zjištěno, že do roku 2007 tomu tak doopravdy bylo, protože OS LIPKA se v letech 2004 až 2007 potýkala na konci účetního období se záporným hospodářským výsledkem. V roce 2008 však v OS LIPKA nastal zvrat a její hospodářský výsledek se vyšplhal na částku přes 1 000 000 Kč. Od roku 2008 jsou na tom tedy obě organizace po finanční stránce dobře. Autorka zjistila, že ani jedna organizace si nestěžuje na svou finanční situaci a z materiálů, které jí byly poskytnuty zjistila, že OS LIPKA je na tom v současné době lépe než Sociální služby Prostějov, p. o. Dle názoru

autorky má OS LIPKA výhodu v tom, že jako nestátní nezisková organizace rozhoduje a vystupuje pouze sama za sebe a nemusí se nikomu podřizovat. Mají tudíž lepší výchozí pozici pro získávání příjmů, např. z reklam, protože dané smlouvy uzavírá přímo ředitelka OS LIPKA a není zde žádný prostředník, jako u Sociálních služeb Prostějov, p. o., které se o svých aktivitách musí radit s Olomouckým krajem.

Dále bylo zjištěno, že ve městě Prostějov je mezi poskytovateli sociálních služeb konkurenční boj a to je také důvodem, proč město nezřizuje žádnou sociální službu. Názorem autorky je, že jedinou nepokrytou službou v Prostějově je péče o seniory, přesněji řečeno nedostatečná kapacita v domech pro seniory. Město Prostějov by tedy mohlo být zřizovatelem takovéto sociální služby, protože již v současnosti se do domů pro seniory tvoří pořadníky a vzhledem ke stárnutí populace se poptávka po místech v domovech pro seniory bude zvyšovat. Bude tedy zajímavé sledovat, zda město Prostějov bude novým zřizovatelem domu pro seniory, nebo zda se o nedostatečnou kapacitu postará Olomoucký kraj či jiná organizace.

V této bakalářské práci neprovedla autorka komplexní zhodnocení všech sociálních služeb a jejich finančních situací z důvodu omezeného rozsahu bakalářské práce, proto zhodnotila pouze vybrané sociální služby, jejich financování a podrobněji rozebrala dvě organizace působící na území města Prostějov. Autorka má záměr se tomuto tématu více věnovat v budoucnu v rámci diplomové práce.

Seznam použité literatury

Publikace

KOZLOVÁ, L.: *Sociální služby*. Praha: Triton, s. r. o., 2005. 79 s. ISBN 80-7254-662-7.

KREBS, V.: *Sociální politika*. 3. vyd., Praha: ASPI, a. s., 2005. 502 s. ISBN 80-8357-050-05.

MATOUŠEK, O.: *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení*. Praha: Portál, s. r. o., 2007. 183 s. ISBN 978-80-7367-310-9.

PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územních samospráv*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

PRŮŠA, L.: *Ekonomie sociálních služeb*. 2. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2007. 180 s.

ISBN 978-80-7357-255-6.

Základní právní normy

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona o sociálních službách.

Internetové zdroje

Struktura městského úřadu, dostupné z WWW: <<http://www.mestopv.cz/cz/obcan/mestsky-urad/>>, cit. dne 20. 1. 2010

Sociodemografická analýza, dostupné z WWW:

<<http://www.mestopv.cz/cz/vyhledavani.html?words=socdem+anal%C3%BDza&submit=Hledej>>, cit. dne 25. 1. 2010

Obyvatelstvo v Olomouckém kraji, dostupné z WWW:

<[http://www.olomouc.czso.cz/mx/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_olomouckem_kraji_v_roce_2009_\(predbezna_data\)](http://www.olomouc.czso.cz/mx/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_olomouckem_kraji_v_roce_2009_(predbezna_data))>, cit. dne 25. 1. 2010

Základní informace o občanské sdružení LIPKA, dostupné z WWW:

<<http://www.oslipka.cz/>>, cit. dne 17. 3. 2010

Základní informace o Sociální služby Prostějov, p. o., dostupné z WWW:

<<http://www.sospv.cz/>>, cit. dne 28. 3. 2010

Ostatní zdroje

Interní informace města Prostějov. Město Prostějov, 2009.

Finanční analýza sociálních služeb ve městě Prostějov. Lenka Čentěšová, 2009.

Analýza poskytovatelů sociálních služeb ve městě Prostějov. Mgr. Renata Čekalová, 2009.

Interní informace Sociálních služeb Prostějov, p. o. PhDr. Miluše Kmoščáková, 2006 – 2009.

Interní informace OS LIPKA. Mgr. Renata Čekalová, Hana Vybíhalová, 2004 – 2008.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
EQUAL	jedno ze čtyř iniciativ Společenství
EU	Evropská unie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
NZZ	nestátní zdravotnické zařízení
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
OS	Občanské sdružení
p. o.	Příspěvková organizace
SŠ	střední škola
VFP PV	veřejná finanční podpora města Prostějov
ZP	zdravotní pojišťovna
ZŠ	základní škola

Seznam tabulek

Tabulka č. 2.1: Výše příspěvku na péči.

Tabulka č. 3.1: Průměrný věk obyvatel v Prostějově v roce 2001.

Tabulka č. 3.2: Počet uživatelů využívajících sociální služby.

Tabulka č. 3.3: Struktura finančních zdrojů jednotlivých druhů sociálních služeb ve srovnání roku 2008 a 2009 i plánovaného výhledu (rozpočtu) na rok 2010 v Kč.

Tabulka č. 3.4: Srovnání finančních zdrojů jednotlivých poskytovatelů a služeb dle jejich právních forem ve srovnání roku 2008 a 2009 i plánovaného rozpočtu na rok 2010v Kč.

Tabulka č. 3.5: Cílové skupiny uživatelů.

Tabulka č. 4.1 Hospodaření organizace od roku 2006 do roku 2009 v Kč.

Tabulka č. 4.2 Hospodaření organizace od roku 2004 do roku 2008 v Kč.

Seznam obrázků

Obrázek č. 2.1: Dělení sociální služeb.

Obrázek č. 3.1: Působnost poskytovatelů.

Obrázek č. 3.2: Finanční zdroje sociální služeb v KČ.

Obrázek č. 3.3: Neinvestiční dotace.

Obrázek č. 3.4: Veřejná finanční podpora.

Obrázek č. 3.5: Strukturální fondy EU.

Obrázek č. 3.6: Finanční zdroje dle cílových skupin uživatelů v KČ.

Obrázek č. 3.7: Srovnání výše nákladů na poskytování sociálních služeb dle jejich druhu v KČ.

Obrázek č. 4.1: Organizační diagram.

Obrázek č. 4.2: Organizační diagram.

Obrázek č. 4.3: Srovnání celkových výnosů vybraných organizací v letech 2006 až 2008 v KČ.

Obrázek č. 4.4: Srovnání hospodářských výsledků vybraných organizací v letech 2006 až 2008 v KČ.

Seznam příloh

Příloha č. 1 Přehled organizací poskytujících sociální služby v Prostějově

Příloha č. 2 Srovnání výše nákladů dle druhů služeb v letech 2008 až 2010

Příloha č. 3 Struktura výdajů na poskytování sociálních služeb ve městě Prostějov pro roky 2008 až 2010

Příloha č. 4 Ceník úkonů Sociálních služeb Prostějov, p.o.

Příloha č. 5 Vnitřní předpis o výši úhrady za poskytované sociální služby pro děti – žáky speciální školy.

Příloha č. 6 Vnitřní předpis o výši úhrady za poskytované sociální služby pro mládež a dospělé

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnou licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požádat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaložena (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7. 5. 2010

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého bytu studenta:

Čelechovice na Hané, Příční 100, 798 16.....